

Recente ontwikkelingen in het Belgisch financieel systeem

Juni 2004

RECENTE ONTWIKKELINGEN IN HET BELGISCHE FINANCIËLE STELSEL

Dit bondige verslag over "Recente ontwikkelingen in het Belgische financiële stelsel" heeft tot doel een beknopte balans op te maken van de kerngegevens over de activiteit van de belangrijkste financiële tussenpersonen en markten in België. Het is opgesteld in het Nederlands en het Frans, en vormt aldus een aanvulling op het "Financial Stability Review" (FSR).

Dit FSR, dat door de Bank in 2002 werd geïntroduceerd, maakt eens per jaar een grondige en uitvoerige analyse van de ontwikkelingen die de stabiliteit van het financiële stelsel in België, maar ook elders in de wereld, kunnen beïnvloeden. De behandelde thema's, de eerder technische benadering en de keuze van het Engels als redactietaal, maken dat het FSR in hoofdzaak gericht is op gespecialiseerde lezers. Het leek daarom nuttig die publicatie aan te vullen met een document dat de belangrijkste recente ontwikkelingen presenteert onder de vorm van een reeks tabellen en grafieken (zie bijlage), voorafgegaan door beknopte commentaren. De kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen, de verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen, en de openbare effectenuitgiften worden om beurt behandeld.

1 KREDIETINSTELLINGEN

1.1 OVERZICHT EN KERNCIJFERS

De tijdens het afgelopen decennium opgetekende trendmatige daling van het aantal in België actieve banken heeft zich ook in 2003 voortgezet (**Grafiek 1 en Tabel 1**). Terwijl vier banken naar Belgisch recht in 2003 hun activiteiten beëindigden, werden twee nieuwe inschrijvingen genoteerd op de lijst van bijkantoren van banken naar buitenlands recht. Deze laatste ontwikkeling moet worden gezien tegen de achtergrond van de recente buitenlandse interesse voor de Belgische markt van private banking. Terwijl de instellingen naar Belgisch recht vijf jaar eerder nog 68 pct. van het totale aantal vertegenwoordigden, is dit percentage in 2003 gezakt tot 56 pct.

Het jaar 2003 werd gekarakteriseerd door intragroepsverschuivingen die de consolidatiekring van twee belangrijke groepen hebben gewijzigd en bijgevolg ook de vergelijkbaarheid van de geconsolideerde gegevens met die van het jaar 2002 (**Tabel 2**).

Het balanstotaal van de sector is in 2003 met een stijging van 0,8 pct. zo goed als stabiel gebleven en bedroeg op het einde van het jaar 1.033 miljard euro. De Belgische banksector blijft sterk geconcentreerd: ongeveer 90 pct. van de leningen en deposito's wordt verstrekt door of aangehouden bij de vier grootste banken. Dit percentage wordt verklaard enerzijds door de dominante positie van deze banken op de Belgische markt, en anderzijds door de verdere toename van de internationale diversificatie van de activiteiten van deze banken.

De belangrijkste kernindicatoren van de kredietinstellingen naar Belgisch recht lieten in 2003 een gunstig verloop optekenen. Voornamelijk als gevolg van een aanzienlijke daling van de voorzieningen en waardeverminderingen steeg het rendement op het eigen vermogen van 11,8 pct. in 2002 tot 13,6 pct. in 2003. Inspanningen aan de kostenzijde hebben het bovendien mogelijk gemaakt om de stijgende tendens van de kosten-inkomstenverhouding een halt toe te roepen. Deze daalde tot 73,5 pct. in 2003.

Ook de solvabiliteitspositie van de Belgische banken op geconsolideerde basis bleef in 2003 gunstig. De belangrijkste ratio, de risk assets ratio, kwam op 12,8 pct. uit, ruim boven de reglementaire kapitaalvereiste van 8 pct. Bovendien ging het aandeel van het zogenoemde Tier-1 kapitaal er in vergelijking met 2002 op vooruit.

Aan de passiefzijde heeft de verschuiving inzake cliëntentegoeden van kasbons naar deposito's zich voortgezet (**Tabellen 3 en 4**). Aan de actiefzijde hebben de voornaamste ontwikkelingen betrekking op de portefeuille van effecten en andere verhandelbare waarden, die met 3,3 pct. is aangegroeid en nu 29 pct. van de activa vertegenwoordigt (**Tabel 5**).

1.2 IN BELGIË INGEZAMELDE CLIËNTENTEGOEDEN

Tijdens het verslagjaar zijn de bij de cliënteel in België ingezamelde gelden met 5,4 pct. gestegen tot 317,4 miljard euro (**Tabel 6**). Daarnaast blijkt ook dat de reeds in de afgelopen jaren vastgestelde tendens - waarbij een verschuiving is opgetreden van ingezamelde langetermijngelden naar ingezamelde kortetermijngelden - zich heeft doorgezet (**Grafiek 2**). Terwijl de verhouding tussen langetermijntegoeden en kortetermijntegoeden zich in 1998 nog op 43 pct. situeerde, bedroeg deze verhouding eind 2003 nog slechts 24 pct. De kasbons op meer dan één jaar, waarvan de relatieve vergoeding gering blijft, hebben eens te meer terrein verloren, met een achteruitgang van 14,7 pct. Bij de cliëntentegoeden met een looptijd van minder dan of gelijk aan 1 jaar, hebben de depositoboekjes een toename met 16,7 pct. laten optekenen. De depositoboekjes en de zichtdeposito's nemen nu meer dan 60 pct. van de cliëntentegoeden voor hun rekening (**Grafiek 3**), terwijl dit percentage in 1998 nog 51 pct. bedroeg.

1.3 KREDIETVERLENING EN BELEGGINGSPORTEFEUILLE

In de loop van 2003 zijn de uitstaande kredieten aan de cliënteel aangedikt met 1,8 pct. (**Tabel 7**). In tegenstelling tot de voorgaande jaren hebben de kredieten op België een hogere groei (2,3 pct.) gekend dan de kredieten op het buitenland (1,3 pct.) (**Grafiek 4**), als gevolg van de depreciatie van de US dollar ten opzichte van de euro en wijzigingen in de consolidatiekring van twee grote kredietinstellingen.

Zo is de forse toename van de hypothecaire kredieten met 25,4 pct. in hoge mate toe te schrijven aan een intragroepsherschikking die heeft plaatsgevonden binnen een grote instelling, en die betrekking had op een in deze activiteit gespecialiseerde buitenlandse onderneming. Indien men zich beperkt tot

de binnenlandse activiteit van de kredietinstellingen, zijn de hypothecaire kredieten gestegen met 10 pct. Het is vooral die ontwikkeling die aan de basis ligt van de groei van de totale uitstaande kredietbedragen op België met 2,3 pct., aangezien de overige types van uitbetalingskredieten globaal genomen met 0,7 pct. zijn teruggelopen.

De effectenportefeuille, die 29 pct. van het totaal van de activa vertegenwoordigt, is in 2003 aangegroeid met 3,3 pct. (**Tabel 8**), terwijl het totaal van de activa in diezelfde periode slechts met 0,8 pct. is toegenomen. De omvang van deze portefeuille heeft een gunstige invloed op de liquiditeit van de kredietinstellingen, aangezien hij een reservoir vormt van onderliggende activa die indien nodig snel kunnen worden aangesproken. Binnen deze portefeuille zijn de rentedragende effecten goed voor 94 pct. van het totaal. Door overheidsinstanties uitgegeven effecten vormen hiervan veruit de belangrijkste component. Het dient opgemerkt dat de reeds vastgestelde groeitrend van het percentage door buitenlandse overheidsinstanties uitgegeven effecten, zich in 2003 nog heeft versterkt. Terwijl deze effecten in 2000 nog 24,6 pct. van de effectenportefeuille voor hun rekening namen, is dit aandeel in 2002 opgeklommen tot 30,5 pct. en zelfs tot 34 pct. in 2003, een gevolg van de toenemende aandacht voor diversificatie vanwege de kredietinstellingen.

Daarnaast kan men ook vaststellen dat de handelsportefeuille gevoelig is toegenomen. Zijn belang is over de laatste vijf jaar verdrievoudigd en belooft op het einde van 2003 21,3 pct. van de effectenportefeuille. Na te zijn afgenomen in 2002, zijn de niet-rentedragende activa (aandelen) in 2003 opnieuw toegenomen door de verbetering van de situatie op de aandelenmarkten. Hun relatieve aandeel in het geheel van de effectenportefeuille blijft echter beperkt, aangezien zij slechts 6 pct. van deze portefeuille uitmaken.

1.4 BUITEN-BALANSVERRICHTINGEN OP TERMIJN

Het totaal van de buiten-balansverrichtingen op termijn is met 7,6 pct. opgelopen tot een notioneel bedrag van 4.625 miljard euro (**Tabel 9**). Nagenoeg 85 pct. van dit bedrag heeft te maken met termijnverrichtingen op rente. Hoewel de renteswaps nog steeds het leeuwenaandeel hiervan voor hun rekening nemen, kan men toch een sterke stijging noteren van de renteopties, die momenteel 22,7 pct. van het totaal uitmaken.

De termijnverrichtingen op valuta's, die nog slechts goed zijn voor nagenoeg 10 pct. van het totaal van de termijnverrichtingen, zijn in 2003 met 8,2 pct. omhooggegaan, vanwege de toegenomen volatiliteit op de valutamarkten.

Naast deze buiten-balansverrichtingen zijn sommige kredietinstellingen doorgestaan met het ontwikkelen van een activiteit in kredietderivaten. Van de verschillende instrumenten is de credit default swap¹ bij verre de meest gebruikte. Anders dan in het voorgaande jaar heeft de banksector in

¹ De « credit default swap » is een verrichting die zodanig is gestructureerd dat wanneer een specifieke gebeurtenis plaatsvindt ten aanzien van de debiteur van het onderliggende (wanbetaling, verlaging van de rating etc.), door de verkoper van bescherming een contractueel bepaald bedrag aan de koper ervan dient te worden betaald.

2003 op de markt van de kredietderivaten een positie van netto verkoper van bescherming ingenomen.

1.5 SOLVABILITEIT

Na meerdere jaren van groei is de globale solvabiliteitsratio van de Belgische sector enigszins teruggelopen tot een niveau van 12,8 pct. eind 2003 (**Grafiek 5**). Aan deze terugval zijn vooral de grote kredietinstellingen debet, als gevolg van enkele intragroepsherstructureringen. Ondanks deze globale neerwaartse trend kunnen alle systemische banken een ratio voorleggen die hoger is dan 11 pct., ruimschoots boven de minimumnorm van 8 pct.

De samenstelling van het reglementaire eigen vermogen was relatief stabiel in vergelijking met eind 2002, behalve voor de Tier 2 elementen, die door hun forse terugval voor het tweede jaar op rij een globale achteruitgang van het totale eigen vermogen hebben teweeggebracht (**Tabel 10**). Deze afname is toe te schrijven zowel aan de terugbetalingen die hebben plaatsgevonden als aan de hierboven vermelde deconsolidatieverrichting.

Naast de globale achteruitgang van de activa die onderworpen zijn aan een kapitaalvereiste voor kredietrisico, werden in 2003 verschuivingen vastgesteld tussen de verschillende categorieën van activa. Zo werd een stijging opgetekend van met name de kredieten gerelateerd aan de residentiële vastgoedsector, een ontwikkeling die het gevolg is van zowel het lage rentepeil als de hierboven vermelde interne herstructureringen.

1.6 LANDENRISICO

Het totaal van de vorderingen op de landen van buiten de verslaggevende zone ², dat sinds 1998 een aanhoudende groei had gekend, is in 2003 slechts met 0,3 pct. toegenomen. Terwijl de uitstaande bedragen op Latijns-Amerika en op de olie-exporterende landen zijn achteruitgegaan met respectievelijk 40,4 pct. en 28,5 pct., hebben de vorderingen op de landen van Centraal-Europa (28,4 pct.) en op de off-shore centra (15,7 pct.) daarentegen een positief verloop laten optekenen (**Grafiek 6**).

Over een periode van vijf jaar was de groei van de uitstaande bedragen op de landen van Centraal-Europa bijzonder opmerkelijk, aangezien deze regio nu goed is voor 12 pct. van het totaal aan vorderingen op landen van buiten de verslaggevende zone. De uitstaande bedragen op de off-shore centra zijn grotendeels terug te voeren op 3 landen, te weten Hongkong, Singapore en de Kaaiman-eilanden, die meer dan 80 pct. van de off-shore-vorderingen voor hun rekening nemen. Het totaal van de vorderingen op landen die een duidelijk landenrisico vertonen en waarvoor een bijzonder

² Onder verslaggevende zone verstaat men de 18 geïndustrialiseerde landen die, voor statistische doeleinden en volgens een eenvormig schema, hun externe vorderingen aan de Bank voor Internationale Betalingen meedelen.

toezicht vereist is (Argentinië, Indonesië en Turkije) ³ was eind 2003 goed voor 3,6 pct. van het globale eigen vermogen, terwijl dit percentage in 2000 nog 11 pct. bedroeg.

Wat de landen van de verslaggevende zone betreft, is het aandeel van Japan - waarvan de economie weer tekenen van opleving vertoont - opnieuw toegenomen, aangezien het totaal van de vorderingen van de Belgische bancaire sector op dit land eind 2003 17,8 pct. van het eigen vermogen bedroeg. Dat is toch nog ruim onder het peil van vijf jaar voordien, toen dit aandeel nog meer dan 30 pct. was.

1.7 RENDABILITEIT

Na te zijn gedaald tijdens de laatste twee jaar, is het netto geconsolideerd resultaat in 2003 met 24,8 pct. gestegen, tot bijna 4 miljard euro. Die verbetering van het resultaat is in hoofdzaak toe te schrijven aan de daling, met 31,5 pct., van de netto waardecorrecties tot 1,5 miljard euro.

Tabel 11 geeft, op geconsolideerde basis, een overzicht van de belangrijkste componenten van de winst- en verliesrekening van de Belgische banken. Opvallend is dat zowel het bankproduct (-7,1 pct.) als de bedrijfskosten (-8,0 pct.) in 2003 een vrij sterke daling lieten optekenen. Dat had echter voornamelijk te maken met een ingrijpende vernauwing in de consolidatiekring van een grote Belgische bank.

De daling van het bankproduct was vooral te wijten aan het niet-renteresultaat. Dit laatste werd negatief beïnvloed door de verder afbrokkelende commissie-inkomsten en door de geringere netto-opbrengsten uit tradingactiviteiten, die slechts gedeeltelijk werden gecompenseerd door een lichte stijging van de gerealiseerde meerwaarden op de investeringsportefeuille.

Het algemeen lage rentepeil heeft gewogen op de rente-inkomsten, die echter nog meer zouden zijn gedaald indien de marges in het tweede semester van 2003 niet zouden zijn hersteld. Die ombuiging in de ontwikkeling van de marge kwam er dankzij de toegenomen rentespread tussen de lange en de korte rente, alsook door een geringe verruiming van de commerciële marges. Bovendien nam het rente-inkomen toe als gevolg van een aanzienlijke volumestijging van sommige kredietvormen (b.v. hypothecaire leningen).

De Belgische banksector boekte in 2003 vooruitgang in het vlak van de kostenbeheersing, voornamelijk in de niet-personeelskosten (IT, gebouwen, ...). In de nasleep van de fusies van de afgelopen jaren werden immers aanvullende synergievoordelen gerealiseerd. Tevens zetten verschillende banken out- en co-sourcingsprojecten op teneinde schaalvoordelen te kunnen benutten.

Zoals reeds vermeld, was de resultaatsverbetering in 2003 echter voornamelijk toe te schrijven aan de daling van de netto waardecorrecties. Die daling vloeyde in de eerste plaats voort uit het verloop van de component waardecorrecties op effecten in de investeringsportefeuille. In 2002 dienden de Belgische banken nog aanzienlijke voorzieningen aan te leggen voor verliezen op de

³ Het betreft de landen waarvoor de CBFA eind 2003 een voorziening voor landenrisico's eiste.

aandelenportefeuille. Door het herstel van de mondiale beursmarkten - grotendeels als gevolg van de afgenomen geopolitieke onzekerheid en de toegenomen groeivoorzichten - konden de Belgische banken in 2003 deze voorzieningen, op netto basis, in beperkte mate terugnemen.

De voorzieningen voor en de waardeverminderingen op kredieten bleven in 2003 evenwel hoog vanwege, onder meer, de aanzienlijke voorzieningen voor kredietrisico's die door enkele buitenlandse dochterinstellingen van grote Belgische banken werden aangelegd.

De uitzonderlijke resultaten bleven op een hoog peil (490 miljoen euro) en waren in 2003 toe te schrijven aan met name omvangrijke intragroepsverkopen. De daling van de betaalde belastingen werd echter gecompenseerd door een omgekeerde ontwikkeling bij de transferten (voornamelijk belastingslatenties en uitgestelde belastingen).

De toegenomen winstgevendheid vertaalde zich ook in een verbetering van de belangrijkste rendabiliteits- en efficiëntieratio's (**Grafiek 7**). Het rendement op het gemiddelde eigen vermogen van de banken naar Belgisch recht klom van 11,8 pct. in 2002 naar 13,6 pct. in 2003. Tegelijkertijd kon de Belgische banksector de reeds vijf jaar aan de gang zijnde trendmatige groei van de kosten-inkomstenverhouding een halt toeroepen.

Ook in 2003 bleek er een positieve correlatie te bestaan tussen de rendabiliteit en de grootte van de instellingen. Toch werd in de distributie van het rendement op het gemiddelde eigen vermogen (**Grafiek 8**) tevens een daling vastgesteld van het aantal - vaak kleine - banken met een zeer lage rentabiliteit (minder dan 5 pct.).

2 BELEGGINGSONDERNEMINGEN EN VENNOOTSCHAPPEN VOOR BELEGGINGSADVIES

Er deden zich in 2003 nog talrijke verschuivingen voor in de samenstelling van de sector van de beleggingsondernemingen en beleggingsadviseurs (12 inschrijvingen en 17 schrappingen) (**Tabel 12**). In 2001 werd een recordaantal van 100 ondernemingen bereikt. Dit aantal is vervolgens teruggevallen, voornamelijk bij de beursvennootschappen.

In de meeste gevallen vloeit de teruggave of intrekking van een vergunning voort uit de stopzetting van de activiteiten van kleine, door de aanhoudende beursmalaise verzwakte ondernemingen, en uit concentratiebewegingen binnen Belgische of buitenlandse groepen. De nieuwe vennootschappen hebben activiteiten die veeleer gericht zijn op specifieke producten of cliënten. De filialiseringsbeweging in de vermogensbeheeractiviteiten door de grote Belgische bankgroepen, die de laatste jaren werd vastgesteld, is nagenoeg stilgevallen. De buitenlandse groepen die zich in België wilden vestigen, hebben er meestal de voorkeur aan gegeven een bijkantoor te openen, in plaats van een Belgische beleggingsonderneming op te richten. Het aantal overige beleggingsondernemingen (vennootschappen voor makelarij in financiële instrumenten en vennootschappen voor plaatsing van orders in financiële instrumenten) en beleggingsadviseurs blijft marginaal.

2.1 BEURSVENNOOTSCHAPPEN

2.1.1 OVERZICHT

De schrappingen (vijf in 2003) van beursvennootschappen vloeien nagenoeg uitsluitend voort uit de centralisatie van de activiteiten van deze vennootschappen binnen andere entiteiten van de groep waartoe zij behoren. De twee inschrijvingen betreffen, enerzijds, een vennootschap die voorheen onder het statuut van vennootschap voor vermogensbeheer viel en die de waaier van haar activiteiten wenste uit te breiden, en, anderzijds, een vennootschap actief in afgeleide producten, die vervolgens afstand heeft gedaan van haar vergunning en die zal opteren voor het nieuwe statuut van derivatenspecialist.

Net als de vorige jaren het geval was, is de sector sterk geconcentreerd gebleven: vijf grote vennootschappen hebben nagenoeg de volledige effectenportefeuille in handen (handel voor eigen rekening) evenals 55 pct. van de contanten en 90 pct. van de door de cliënteel in bewaring gegeven effecten (**Tabel 13**). Deze 5 vennootschappen zijn samen goed voor 77 pct. van de sectorale omzet.

De balansstructuur blijft in hoge mate beïnvloed door de grootste vennootschappen die bijzonder actief zijn in de handel voor eigen rekening: zowel de « hausseposities » (op het actief) als de « baisseposities » en « financiële schulden » (op het passief) vertegenwoordigden immers, net als in 2002, 70 pct. van het balanstotaal, en zijn hoofdzakelijk terug te voeren op deze grote vennootschappen. Deze handel voor eigen rekening heeft in 2003 fors uitbreiding genomen, en verklaart mee de groei van het balanstotaal.

2.1.2 SOLVABILITEIT EN RENDABILITEIT

Het nuttig eigen vermogen van de sector (**Tabel 14**) is in 2003 fors gedaald met 30 pct., als gevolg van de opslorping van twee belangrijke beursvennootschappen door hun moedermaatschappijen (banken naar Belgisch recht), enerzijds, en door het grote verlies dat door één vennootschap werd geleden in haar handel voor eigen rekening, anderzijds. Bij ongewijzigde referentiegroep en deze laatste vennootschap buiten beschouwing gelaten, is het eigen vermogen van de sector licht gestegen met 2 pct.

Het eigen vermogen van elke beursvennootschap moet de hoogste van de verschillende reglementaire vereisten die op haar van toepassing zijn, kunnen dekken. Er bestaan vijf dergelijke vereisten die ervoor dienen te zorgen dat de vennootschappen voldoende eigen vermogen aanhouden (i) voor de beleggingsdiensten waarvoor zij een vergunning heeft verkregen (vereiste van het minimumkapitaal) (ii) voor de (markt- en krediet-) risico's die aan hun activiteiten zijn verbonden (vereiste dekking met betrekking tot de activiteit) en (iii) voor de omvang van de onderneming, en dit aan de hand van drie structuurcoëfficiënten die de vreemde middelen, de vaste activa en de algemene kosten van de vennootschappen beperken tot een bepaald aandeel van het eigen vermogen (dekkingsvereisten).

De helft van de vennootschappen kon uitpakken met een solvabiliteitsmarge die 50 pct. hoger was dan de voor hen geldende hoogste vereiste. Eind 2003 legden 9 beursvennootschappen een overschrijding van de eigenvermogensvereiste voor van minder dan 20 pct. (tegen 7 een jaar voordien). Een van deze vennootschappen had een ontoereikend eigen vermogen. In 2004 heeft deze haar activiteiten overgeheveld naar haar groep, en haar schrapping aangevraagd.

De gemiddelde "risk assets ratio"⁴ van de sector is lichtjes gedaald (16,2 pct. tegen bijna 17,7 pct. in 2002) maar blijft ruimschoots boven de reglementaire minimumvereiste van 8 pct. Deze ratio is echter slechts relevant voor 5 pct. van de vennootschappen waarvoor de activiteitsgebonden vereiste (krediet- en marktrisico's) meer doorweegt dan de overige reglementaire vereisten.

De stijging van de beurskoersen die in de lente van 2003 is opgetreden na meerdere jaren van neergang, heeft in 2003 nog niet de verhoopte effecten met zich gebracht. Na een toename met 20 pct. in 2002 is de omzet van de beursvennootschappen in 2003 opnieuw gezakt (met 10 pct., of 3 pct. bij een gelijke referentiegroep) (**Tabel 15**). De terugval treft nagenoeg twee derde van de sector, en meer bepaald de grote vennootschappen (met uitzondering van één vennootschap die een entiteit van haar groep heeft overgenomen). De bedrijfskosten zijn in mindere mate gedaald (met 7 pct., of 1 pct. bij een gelijke referentiegroep). De sector heeft bijgevolg - en dit voor het derde jaar op rij - in 2003 een exploitatieverlies geleden, hetgeen het uitermate conjunctuurgevoelige karakter van de activiteit van de sector weerspiegelt. Toch slaagde de sector erin het boekjaar 2003 af te sluiten met een positief nettoresultaat na belastingen van 19 miljoen euro, tegen 5 miljoen euro eind 2002 en 23 miljoen euro eind 2001, dankzij een positief financieel resultaat (28 miljoen euro), onder meer als gevolg van de door één vennootschap geïnde dividenden.

In 2003 zijn zowel de makelaarslonen en provisies als de nettoresultaten op posities achteruitgegaan. De inkomsten uit bemiddeling, die de meest stabiele component van de omzet vormen, zijn voor het derde jaar op rij teruggevallen, en vertegenwoordigen nog slechts 30 pct. van de omzet, tegen 54 pct. vijf jaar eerder. De inkomsten uit handel voor eigen rekening, die volatieler zijn en die vooral voor rekening van de grote vennootschappen komen, zijn goed voor meer dan de helft van de omzet, tegen 28 pct. eind 1998. Zonder rekening te houden met een grote vennootschap die het voorwerp uitmaakte van een interne reorganisatie van haar groep, weerspiegelt de groei van de « overige inkomsten » de diversificatie van de activiteiten of de facturering van de exploitatiekosten aan de cliënteel, maatregelen die door sommige vennootschappen werden genomen om hun rentabiliteit te handhaven of zelfs te herstellen.

Na een forse terugval in 2001 en een nieuwe achteruitgang in 2002 is het rendement van het eigen vermogen van de sector in 2003 opnieuw lichtjes gestegen tot 3 pct. met - net als de voorgaande jaren - grote verschillen tussen de vennootschappen onderling. Bij een constante referentiegroep vertoonde twee derde van de sector (24 vennootschappen) in 2003 een rendement van minder dan

⁴ Namelijk de verhouding tussen het eigen vermogen en het gewogen volume van de krediet- en marktrisico's.

10 pct. En net als de twee jaren voordien is één derde van de vennootschappen (12 tegen 13 in 2002) verlieslatend bij constante referentiegroep (**Grafiek 9**).

2.2 VENNOOTSCHAPPEN VOOR VERMOGENSBEHEER

2.2.1 OVERZICHT

Het aantal vennootschappen voor vermogensbeheer, dat in 2002 voor het eerst was teruggevallen, is in 2003 nog sterker gedaald, waarbij echter net als bij de beursvennootschappen bewegingen in uiteenlopende richtingen plaatsvonden (vier inschrijvingen tegen zeven schrappingen in 2003) (**Tabel 12 en Grafiek 10**). In 2003 heeft het percentage « institutionele » aandeelhouders zich op 50 pct. gehandhaafd; het betrof hierbij voornamelijk dochtermaatschappijen van Belgische banken.

De door de sector beheerde fondsen (183 miljard euro eind 2003) zijn in 2003 gegroeid met 35 pct. Twee derden van deze stijging vloeit voort uit de door bepaalde groepen doorgevoerde overheveling van activa naar dochtermaatschappijen gespecialiseerd in vermogensbeheer.

Zoals de jaren voordien bleef de sector sterk geconcentreerd, aangezien de 8 grootste vennootschappen (dat wil zeggen 27 pct. van de sector) 99 pct. van de sectorale tegoeden beheerden, en samen 98 pct. van de omzet en 99 pct. van het nettoresultaat van de sector voor hun rekening namen (**Tabel 16**). Door hun omvang hebben deze grote vennootschappen een grote impact op de cijfers van de sector. Zo was het gewijzigde aandeelhouderschap van één enkele vennootschap voor vermogensbeheer in 2003 in grote mate verantwoordelijk voor de groei van het boekhoudkundige eigen vermogen van de sector.

2.2.2 RENDABILITEIT

De omzet en bedrijfskosten in deze sector zijn in 2003 sterk gestegen, respectievelijk met 32 pct. en 80 pct. (**Tabel 17**). Deze stijgingen, die uitsluitend voor rekening komen van de grote vennootschappen voor vermogensbeheer, kunnen worden teruggevoerd op de overheveling van intragroepsactiviteiten naar dochtermaatschappijen gespecialiseerd in vermogensbeheer en op de gewijzigde stroom van commissies binnen één bepaalde groep, die geen weerslag had op het nettoresultaat van de betrokken vennootschap. Worden deze elementen buiten beschouwing gelaten, dan is de sectorale omzet met 7 pct. teruggelopen, terwijl de bedrijfskosten lichtjes zijn gestegen met 2 pct. Het nettoresultaat van de grote vennootschappen heeft een lichte achteruitgang laten optekenen (met 2 pct., of 10 pct. bij een constante referentiegroep), onder meer als gevolg van de registratie, voor één van die vennootschappen, van eenmalige (financiële en uitzonderlijke) opbrengsten in 2002. De sector van de kleine en middelgrote vennootschappen, waarvan er vele rendabiliteitsproblemen ondervinden, is erin geslaagd zijn bedrijfskosten met 12 pct. terug te schroeven, zodat zijn nettoresultaat verbeterde en lichtjes positief werd, ondanks een gedaalde omzet. In 2003 leden 9 vennootschappen een exploitatieverlies.

Uit de eerder aangehaalde aangroei van het eigen vermogen volgt logischerwijs dat het rendement op het gemiddelde eigen vermogen van de sector in 2003 is achteruitgegaan, maar zich toch op een behoorlijk peil heeft gehandhaafd (33 pct. in 2003 tegen 50 pct. in 2002). Net als de voorgaande jaren waren de rendementsverschillen tussen de vennootschappen erg groot (**Grafiek 11**). Vijf vennootschappen, waarvan drie dochtermaatschappijen van Belgische of buitenlandse financiële groepen, waren in 2003 verliesgevend, tegen 9 vennootschappen van een constante referentiegroep in 2002.

3 VERZEKERINGSONDERNEMINGEN EN PENSIOENFONDSEN

3.1 VERZEKERINGSONDERNEMINGEN

3.1.1 OVERZICHT

De toelichting in deze sectie is voornamelijk gebaseerd op het jaar 2002, het meest recente waarvoor exhaustieve cijfers beschikbaar zijn. De bespreking van de ontwikkelingen in 2003 is gedeeltelijk gesteund op aanwijzingen afgeleid uit onvolledige gegevens; echter zijn zowel voor de solvabiliteitsmarge als voor de dekkingswaarden reeds definitieve cijfers per einde 2003 beschikbaar.

Het aantal in België gevestigde verzekeringsondernemingen is in 2003 opnieuw afgenomen en bereikte op het einde van het jaar nog 189 eenheden (**Tabel 18**). In 1996 waren er nog 257 ondernemingen gevestigd in België. Terwijl tot en met 2002 vooral het aantal ondernemingen naar Belgisch recht afnam, liep in 2003 voornamelijk het aantal bijkantoren van verzekeringsondernemingen uit andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte (E.E.R.) terug. Voorts is het aantal buitenlandse verzekeringsondernemingen dat volgens het stelsel van de vrije dienstverlening verzekeringsdiensten aanbiedt, zonder vestiging in België, in 2003 verder opgelopen tot 670. Ondanks het belangrijke aantal van deze ondernemingen in België, is hun marktaandeel zeer bescheiden.

Opgesplitst naar specialisatie, zijn vooral de instellingen die enkel niet-levensverzekeringen aanbieden, in aantal afgenomen. Hoewel zij met 127 nog merkkelijk sterker vertegenwoordigd zijn dan de gemengde ondernemingen en dan die welke gespecialiseerd zijn in levensverzekeringen, is hun marktaandeel veel kleiner dan dat van de gemengde ondernemingen.

3.1.2 BELEGGINGEN EN ANDERE ACTIVA

Na een sterke stijging in de voorgaande jaren, is het balanstotaal van de sector in 2002 minder snel toegenomen, voornamelijk als gevolg van de waardedaling van de aandelenportefeuille, en beliep het op het einde van het jaar 126,1 miljard euro (**Tabel 19**).

Met 87 pct. nemen de beleggingen het grootste deel van het actief voor hun rekening. Zij worden onderverdeeld in beleggingen waarvan het risico gedragen wordt door de verzekeringsondernemingen

en deze waarvan het risico gedragen wordt door de verzekeringnemers (in het geval van tak 23 levensverzekeringen). De samenstelling van beide beleggingsportefeuilles is sterk verschillend, met name omdat de eerstgenoemde een grotere hoeveelheid obligaties bevat, die doorgaans meer worden aangewend ter dekking van de activiteiten niet-leven.

Na een sterke toename tot 20,7 pct. in 2001, is het belang van aandelen (zonder deelnemingen in verbonden ondernemingen) in de beleggingsportefeuille (exclusief tak 23 beleggingen) eind 2002 opnieuw afgenomen tot 16,7 pct., als gevolg van zowel de daling van de boekwaarde van deze aandelen als het verkopen ervan ten voordele van obligaties. Deze laatste blijven onveranderd het overgrote deel van de portefeuille uitmaken en waren per einde 2002 goed voor 62,3 pct. van de portefeuille. Het risicoprofiel van de obligatieportefeuille is echter gewijzigd, door een sterke toename van het aandeel van bedrijfsobligaties ten nadele van de traditioneel overheersende (Belgische) overheidsobligaties.

In navolging van de sinds het midden van de jaren negentig zeer populaire tak 23 levensverzekeringscontracten, zijn de beleggingen ter dekking van deze contracten steeds toegenomen, hoewel de geslonken interesse van het publiek als gevolg van de zwakke resultaten van de aandelenmarkten sinds 2000 deze stijging de laatste jaren sterk heeft afgeremd. Deze beleggingen beliepen eind 2002 15,8 miljard euro en bestonden voornamelijk uit aandelen en ICB's.

3.1.3 PROVISIES EN ANDERE PASSIVA

De passiefzijde van de balans van de verzekeringsondernemingen bevat voornamelijk de provisies aangelegd om de verplichtingen jegens de verzekeringnemers na te komen. Vooral de provisies inzake levensverzekeringen zijn de laatste jaren sterk toegenomen, voornamelijk als gevolg van de sterke stijging van de geïnde premies. Terwijl deze stijging enkele jaren geleden het grootste was voor de provisies voor tak 23 contracten, liepen de provisies voor deze tak in 2002 terug door de daling van de marktwaarde van de aan de tak 23 verbonden beleggingen (**Tabel 20**). De provisies voor de overige levensverzekeringscontracten kenden een gestage groei, die in 2003 in nog sterkere mate werd verder gezet. De voorzieningen voor de schadeverzekeringen zijn de afgelopen jaren ook verder toegenomen, grosso modo in overeenstemming met de stijging van de premies.

Daarnaast is het eigen vermogen, na een sterke toename tijdens de voorgaande jaren, in 2002 als gevolg van de negatieve resultaten afgenomen met 7,8 pct. tot 7,9 miljard euro. De daling was nog scherper geweest indien een aantal verzekeringsinstellingen geen bijkomend kapitaal zouden hebben aangetrokken.

3.1.4 DEKKINGSWAARDEN

Verzekeringsondernemingen moeten hun technische provisies volledig dekken met elementen van het actief die aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen: de dekkingswaarden. Voor alle activiteiten samen, bedroegen deze waarden eind 2003 127,6 miljard euro (**Tabel 21**). De samenstelling van de

dekkingswaarden verschilt van deze van de beleggingsportefeuille op het actief van de balans doordat, enerzijds, de ondernemingen tot op zekere hoogte kunnen kiezen welke beleggingen zij opnemen in de dekkingswaarden en er, anderzijds, ook elementen van het actief in de dekkingswaarden kunnen worden opgenomen die niet onder de rubriek beleggingen vallen. Daarnaast worden beide ook volgens verschillende regels gewaardeerd. Nochtans laten beide een vergelijkbaar verloop optekenen, met in 2003 een verdere achteruitgang van de aandelen tot 12,7 pct. van de totale dekkingswaarden, dit ten voordele van de obligaties, waarvan het aandeel steeg tot 52,8 pct. De Instellingen voor Collectieve Belegging (ICBs), die in het geval van de dekkingswaarden wel afzonderlijk worden vermeld, beliepen 15,6 pct. van de totale dekkingswaarden op het einde van 2003. Dit betekent een stabilisatie ten opzichte van 2002, na een sterke toename de voorgaande jaren, voornamelijk ten gevolge van de populariteit van grotendeels in ICBs belegde tak 23 verzekeringscontracten.

3.1.5 RENDABILITEIT

Als gevolg van de sterke daling van het financieel resultaat kleurde het resultaat van de verzekeringssector in 2002 rood, met een verlies van 821 miljoen euro (**Grafiek 12**). Meer dan de helft van de ondernemingen sloot het boekjaar met verlies af.

Tabel 22 bevat een meer gedetailleerd overzicht van het verloop van de technische resultaten voor de activiteiten leven en niet-leven en van het niet-technische resultaat.

Zowel in leven als in niet-leven bleven de geïnde premies in 2002 toenemen. Bij de niet-levensverzekeringen stegen de premies van 7,8 miljard euro in 2001 tot 8,5 miljard euro in 2002, voornamelijk te verklaren door een toename van de geïnde premies van dochterondernemingen van Amerikaanse verzekeraars die vanuit België activiteiten in verschillende Europese landen ontplooiden. In leven stegen de premies van 13,1 tot 14,4 miljard euro, voornamelijk dankzij de forse groei van de premies voor tak 21 verzekeringscontracten, die wel deels gecompenseerd werd door een daling van het incasso voor de tak 23 contracten. In 2003 werden dezelfde trends opgetekend.

De technische resultaten van beide activiteiten werden de laatste jaren op verschillende wijze door diverse factoren beïnvloed.

In het geval van de niet-levensverzekeringen daalde het technisch resultaat in 2002 tot -293 miljoen euro, ondanks een verdere verbetering van het resultaat voor beleggingsinkomsten van -1,4 miljard euro tot -1 miljard euro, doordat de netto premies sterker zijn toegenomen dan de verzekerings- en operationele kosten. Het resultaat voor beleggingsinkomsten bleef echter sterk negatief. Vooral in de takken burgerrechtelijke aansprakelijkheid (motorrijtuigen), ziekte en rechtsbijstand bleef de verzekeringsactiviteit op zich verlieslatend. De verbetering in het resultaat voor beleggingsinkomsten werd gecompenseerd door een scherpe daling van het financiële resultaat in 2002 met 49,4 pct., tot 691 miljoen euro.

Voor de activiteiten leven bestaat er een specifieke interactie tussen het resultaat voor beleggingsinkomsten en de beleggingsinkomsten. In het geval van tak 23 contracten, die ondertussen een belangrijk deel van de portefeuille uitmaken, noodzaakt een verandering van de waarde van de onderliggende beleggingen — die telkens in het beleggingsresultaat moet worden geboekt — onmiddellijk ook een aanpassing van de technische provisies, daar deze waardeveranderingen de verplichtingen t.o.v. de verzekerden wijzigen. Zo werd de verbetering van het resultaat voor beleggingsinkomsten van -1,2 miljard euro in 2001 tot 40 miljoen euro in 2002 voor een stuk mogelijk gemaakt door een daling van de provisionering voor deze tak 23 contracten. Daartegenover stond wel een forse daling van het beleggingsresultaat van 2,0 miljard euro tot -278 miljoen euro. Alles samen nam het technisch resultaat leven af van 802 miljoen euro in 2001 tot -239 miljoen euro in 2002.

3.1.6 SOLVABILITEIT

Als gevolg van het negatieve resultaat in 2002 daalde de beschikbare solvabiliteitsmarge van de verzekeringsondernemingen van 276 pct. van het vereiste minimum in 2001 tot 254 pct. in 2002 (**Tabel 23**). In 2003 is de marge opnieuw licht gestegen tot 260 pct. De daling, in 2002, van het expliciete deel van de marge, dat voornamelijk het eigen vermogen bevat, werd in zekere mate gecompenseerd door een toename van de impliciete solvabiliteitsmarge, die - na toelating van de CBFA - zowel een deel van de toekomstige winsten in levensverzekeringen als van de latente meerwaarden (voornamelijk ten gevolge van de onderwaardering van de beleggingen op de balans) kan bevatten. Vooral deze laatste component van de impliciete marge steeg in 2002, ondanks een daling van de marktwaarde van de beleggingen. In 2003 werd daarentegen een daling van de impliciete marge opgetekend tot 64 pct. van de vereiste marge, die meer dan gecompenseerd werd door de stijging van de expliciete marge tot 196 pct. van het vereiste minimum, ten gevolge van de verbetering van het resultaat en de injectie van additioneel kapitaal door de aandeelhouders. Omdat niet alle niet-gerealiseerde meerwaarden in de impliciete marge zijn opgenomen beschikken de verzekeringsinstellingen bovenop de solvabiliteitsmarge nog over een buffer van latente meerwaarden die fluctueert in functie van de evoluties op de financiële markten.

3.2 PENSIOENFONDSEN

Nadat het aantal pensioenfondsen de voorbije jaren telkens was toegenomen, vond in 2003 een lichte daling plaats tot 330 fondsen (**Tabel 24**). Hoewel het aantal fondsen in 2002 nog toenam, daalde het balanstotaal van de sector tot 13,5 miljard euro, 5,8 pct. minder dan in 2001, jaar waarin ook reeds een terugval had plaatsgevonden. De daling van de laatste jaren is te wijten aan de zwakke prestatie van de beleggingsportefeuille van de pensioenfondsen. Deze portefeuille, die 88 pct. van het balanstotaal van de sector voor haar rekening neemt, had voornamelijk te lijden onder de koersdaling op de Europese aandelenbeurzen.

Dit wordt verklaard doordat aandelen een belangrijk percentage van de portefeuille uitmaken (**Tabel 25**). Deze aandelen worden vooral aangehouden onder de vorm van deelnemingen in instellingen voor collectieve belegging (ICBs), omwille van hun betere diversificatiemogelijkheden en

hun voordelig fiscaal regime. Deze ICBs maken 56,2 pct. uit van de portefeuille, maar een deel ervan is echter belegd in obligaties. De rechtstreeks aangehouden aandelen anderzijds vertegenwoordigden in 2002 14,6 pct. van de portefeuille, hetgeen voor de eerste maal minder was dan het aandeel van de rechtstreeks aangehouden beleggingen in obligaties, die waren opgelopen tot bijna 16,6 pct. van de portefeuille. Wederom wordt deze verschuiving in hoofdzaak verklaard door de sterke koersdaling van de aandelen, die de verhouding van de aandelen ten opzichte van de andere activa automatisch heeft gereduceerd. Daarnaast is hun belang ook afgenomen door een arbitrage ten voordele van obligaties, die hebben gefungeerd als toevluchtswaarden. De pensioenfondsen hebben voor het merendeel belegd in obligaties van eerste kwaliteit, met name in Europese staatsfondsen. Dankzij de positieve returns op deze obligatiemarkten hebben de pensioeninstellingen de zware verliezen op de aandelenportefeuille gedeeltelijk kunnen compenseren.

Toch zijn als gevolg van de zwakke beursprestaties op drie jaar tijd de niet-gerealiseerde meerwaarden op de beleggingsportefeuille die zich tijdens de voorgaande jaren hadden gevormd, nagenoeg volledig weggesmolten, hetgeen zich in 2002 heeft geuit in een negatief resultaat van 906 miljoen euro. Daardoor werd een niet onbelangrijk aantal fondsen geconfronteerd met een vermogenstekort (**Tabel 26**).

De wetgeving vereist dat het fonds dan een herstelplan aan de controleoverheid voorlegt. Dit plan moet het mogelijk maken het financieel evenwicht binnen een redelijke termijn te herstellen. Voor een aantal fondsen herstelde dit evenwicht zich onmiddellijk via een bijstorting door de werkgever, wat duidelijk blijkt uit de aanzienlijke stijging van de premies van 1,3 miljard euro in 2001 tot 1,9 miljard euro in 2002. In andere gevallen gaven fondsen de voorkeur aan een in de tijd gespreide inhaalbeweging, meestal over vijf jaar.

In 2003 vertoonden de beursmarkten weer een opwaartse tendens, wat een algemene verbetering van de financiële situatie van de sector laat vermoeden. Voor de pensioeninstellingen die een herstelplan uitvoeren, zal de hausse van de markten het allicht gemakkelijker maken om de tekorten van het vorige jaar geleidelijk weg te werken.

4 OPENBARE UITGIFTEN VAN EFFECTEN

4.1 OPENBAAR BEROEP OP DE PRIMAIRE KAPITAALMARKT

Sinds maart 2003 heeft zich op de mondiale aandelenbeurzen een fors en continu herstel ingezet, volgend op de mindere beursjaren in de nasleep van het uiteenspatten van de technologiezeepbel begin 2000. De opwaartse trend ging tevens gepaard met een significante daling van de (historische en impliciete) volatiliteit van de prijsindices. De opleving kwam er in een context van aantrekkende economische groeiverwachtingen, opwaarts gerichte bedrijfsresultaten en een vermindering van de geopolitieke onzekerheden. Bijgevolg is de beurs opnieuw een aantrekkelijke externe financieringsbron geworden. Dit komt weliswaar nog maar matig tot uiting in de emissiestatistieken

over 2003 (**Tabel 27**)⁵, maar tijdens de eerste maanden van 2004 werd reeds een belangrijke activiteit opgetekend, onder impuls van de beursintroductie van Belgacom.

Tijdens 2003 vond wel een forse stijging plaats van in België uitgegeven obligaties, voornamelijk door buitenlandse bedrijven. Ondernemingen konden zich in 2003 relatief goedkoop financieren op deze markt, zowel door de lage stand van de risicovrije rente als door een belangrijke daling in de kredietspreads die de bedrijven worden aangerekend voor het kredietrisico. Ook in 2003 bleef de Belgische overheid evenwel de grootste bruto-ontlener, met emissies ter waarde van 23,3 miljard euro.

Terwijl in België door buitenlandse vennootschappen in 2002 nog voor een recordbedrag aan schuldinstrumenten met kapitaalrisico werd uitgegeven (1,5 miljard euro), viel de uitgifte van dit soort instrumenten (de zogenaamde reverse-convertibles of reverse-exchangeables) in 2003 fors terug tot 341 miljoen euro.

4.2 INSTELLINGEN VOOR COLLECTIEVE BELEGGING

Zoals in de voorgaande jaren is het aantal instellingen voor collectieve belegging in 2003 stabiel gebleven (**Tabel 28**). Niettemin is het aantal compartimenten van de Beveks sterk gedaald. Vanaf 2003 worden om administratieve redenen immers enkel nog de effectief gecommmercialiseerde compartimenten opgetekend.

Voor het tweede opeenvolgende jaar werd slechts een zwakke netto-inlage opgetekend (3,5 miljard euro in 2003 tegenover 3,4 miljard euro in 2002). Toch is de inventariswaarde van de ICBs in 2003 toegenomen, voornamelijk door toedoen van de opgetekende meerwaarden (4,3 miljard euro). In 2002 werden nog minwaarden ten belope van 12,5 miljard euro genoteerd. De inventariswaarde steeg van 78,2 miljard euro in 2002 tot 85 miljard euro in 2003.

De buitenlandse ICBs van hun kant blijven een belangrijke plaats innemen. Hun aantal blijft dat van de Belgische instellingen overtreffen (**Tabel 29**). In tegenstelling met de tendens van de laatste jaren, is in 2003 het aantal ICBs zonder paspoort op netto basis toegenomen, terwijl het aantal ICBs met paspoort op netto basis is afgenomen. In het vlak echter van het aantal compartimenten van deze beide categorieën ICBs, zette de trend van de voorgaande jaren zich verder, namelijk een toename van het aantal compartimenten van de ICBs met paspoort en een vermindering van het aantal compartimenten van ICBs zonder paspoort. Deze schijnbaar tegenstrijdige ontwikkelingen kunnen verklaard worden door opeenvolgende herstructureringen binnen de ICBs. Zoals in 2002 bleef ook in 2003 de netto-inlage met 0,2 miljard euro laag.

Belgische particuliere beleggers hebben tijdens 2003 - in de nasleep van drie mindere beursjaren - voornamelijk geïnvesteerd in financiële instrumenten met een laag risicoprofiel en hoge liquiditeit,

⁵ Het betreft enkel de bruto kapitaalmarktverrichtingen op de primaire markt waarvoor bij de CBFA een dossier werd ingediend.

zoals de gereguleerde spaardeposito's. Deze aversie voor risicovolle beleggingen was ook duidelijk bij de keuzes die de gezinnen maakten tussen de verschillende types van ICBs, vermits het grootste gedeelte (meer dan 85 pct.) van de netto instroom in deelbewijzen van ICBs gericht was op producten met kapitaalbescherming.

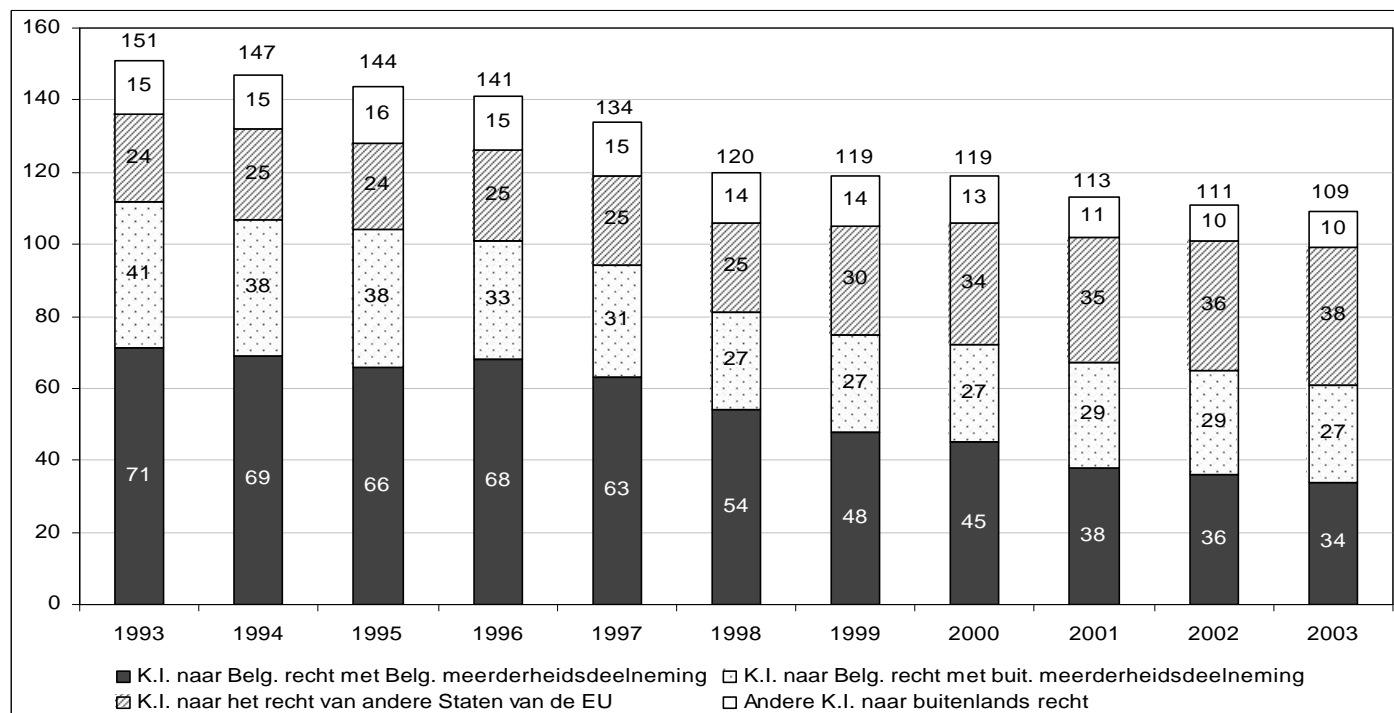
Het is inderdaad kenmerkend voor de Belgische markt van ICBs dat een groot gedeelte van de in België verdeelde fondsen (zowel naar Belgisch als naar Luxemburgs recht), met name 35,9 miljard euro op een totaal van 136,2 miljard euro per einde 2003 (26,4 pct.), indexfondsen met kapitaalbescherming zijn (**Tabel 30**). In de periode van dalende beurzen heeft dit ervoor gezorgd dat de impact op de financiële situatie van de beleggers minder groot was. Tijdens de heropleving die zich inzette in maart 2003, heeft het er uiteraard ook toe bijgedragen dat de investeerder niet ten volle heeft geprofiteerd van de stijging.

TABELLEN EN GRAFIEKEN

1. KREDIETINSTELLINGEN

1.1 Overzicht en kerncijfers

Grafiek 1 : Aantal kredietinstellingen ingeschreven op de lijst
(gegevens op het einde van de periode)

Bron : CBFA

Tabel 1 : Wijzigingen in de sector

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Aantal kredietinstellingen naar Belgisch recht op het jaareinde	94	81	75	72	67	65	61
<i>Evolutie van het jaar</i>							
. inschrijvingen	+2	+2	+2	+2	+1	+3	-
. schrappingen ⁽¹⁾	-9	-15	-8	-5	-6	-5	-4
Aantal kredietinstellingen naar buitenlands recht op het jaareinde	40	39	44	47	46	46	48
<i>Evolutie van het jaar</i>							
. inschrijvingen	+2	+2	+5	+5	+3	+2	+2
. schrappingen ⁽¹⁾	-2	-3	-	-2	-4	-2	-

(1) Schrappingen door stopzetting of door fusies/opslorpingen.

Bron : CBFA

Tabel 2 : Evolutie van de kerncijfers*(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)*

	Balanstotaal			Cliëntentegoeden			Vorderingen op cliënten		
	2002	2003	wijziging 02/03	2002	2003	wijziging 02/03	2002	2003	wijziging 02/03
Grote bankgroepen (14)	907,5	913,2	0,6%	465,4	453,9	-2,5%	381,2	384,9	1,0%
Andere kredietinstellingen naar Belgisch recht (47)	78,9	81,0	2,7%	51,8	56,5	9,2%	26,9	31,3	16,2%
Totaal kredietinstellingen naar Belgisch recht (61)	986,4	994,2	0,8%	517,2	510,4	-1,3%	408,1	416,2	2,0%
Bijkantoren (48)	38,2	43,0	12,5%	18,2	18,6	2,4%	13,1	14,6	11,0%
Totaal kredietinstellingen (109)	1024,6	1033,0	0,8%	535,3	531,9	-0,6%	421,3	428,8	1,8%

	Resultaten van het boekjaar (in miljoenen euro's)			Buiten-balansverrichtingen op termijn			Aan de kredietinstellingen toevertrouwde waarden en vorderingen		
	2002	2003	wijziging 02/03	2002	2003	wijziging 02/03	2002	2003	wijziging 02/03
Grote bankgroepen (14)	2.924	3.560	21,9%	3.639,3	4.484,4	23,2%	932,7	739,0	-20,8%
Andere kredietinstellingen naar Belgisch recht (47)	308	407	32,1%	626,7	117,7	-81,2%	3.954,5	7.760,8	96,2%
Totaal kredietinstellingen naar Belgisch recht (61)	3.232	3.967	22,7%	4.266,0	4.602,1	7,9%	11.364,4	12.049,2	6,0%
Bijkantoren (48)	-44	13	129,0%	31,7	23,6	-25,5%	656,0	832,2	26,9%
Totaal kredietinstellingen (109)	3.188	3.980	24,8%	4.297,7	4.625,7	7,6%	12.020,3	12.881,5	7,2%

	Risk assets ratio		Rendement op gemiddelde activa		Rendement op het gemiddelde eigen vermogen		Kosten/inkomsten verhouding	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Grote bankgroepen (14)	12,8%	12,4%	0,37%	0,39%	12,6%	14,2%	73,2%	72,8%
Andere kredietinstellingen naar Belgisch recht (47)	16,3%	17,4%	0,37%	0,49%	6,1%	10,1%	82,0%	78,0%
Totaal kredietinstellingen naar Belgisch recht (61)	13,1%	12,8%	0,37%	0,40%	11,8%	13,6%	74,0%	73,5%
Bijkantoren (48)	-	-	-0,13%	0,31%	-	-	87,4%	88,9%
Totaal kredietinstellingen (109)	-	-	0,35%	0,39%	-	-	74,7%	73,9%

Bron : CBFA

Tabel 3 : Evolutie van de belangrijkste balansposten*(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)*

Activa	2002	2003	wijziging	Passiva	2002	2003	wijziging
			02/03				
Interbankvorderingen	214,8	206,1	-4,1%	Interbankschulden	254,9	257,3	1,0%
Vorderingen op cliënten	421,3	428,8	1,8%	Cliëntentegoeden	535,3	531,9	-0,6%
Effecten en ander waardepapier	291,6	301,0	3,3%	- schulden tegenover cliënten	406,6	416,7	2,5%
				- in schuldbewijzen belichaamde schulden	128,8	115,2	-10,5%
Vaste activa	18,2	17,5	-4,0%	Achtergestelde schulden	25,8	23,9	-7,5%
Andere posten	78,6	79,7	1,3%	Eigen vermogen	30,5	32,2	5,2%
				Andere posten	178,0	187,7	5,5%
	1.024,6	1.033,0	0,8%		1.024,6	1.033,0	0,8%

Bron : CBFA

Tabel 4 : Evolutie van de belangrijkste werkmiddelen*(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)*

Balansposten	Euro			Deviezen			Totaal		
	2002	2003	wijziging 02/03	2002	2003	wijziging 02/03	2002	2003	wijziging 02/03
Interbankschulden	147,7	160,4	8,6%	107,3	97,0	-9,6%	254,9	257,3	1,0%
Cliëntentegoeden	407,6	414,4	1,7%	127,8	117,5	-8,0%	535,3	531,9	-0,6%
Achtergestelde schulden	22,4	21,1	-5,8%	3,4	2,7	-18,8%	25,8	23,9	-7,5%
Eigen vermogen ⁽¹⁾	30,5	32,2	5,2%				30,5	32,2	5,2%
Andere posten	140,7	145,2	3,2%	37,3	42,6	14,2%	178,0	187,7	5,5%
Totaal	748,9	773,2	3,3%	275,7	259,8	-5,8%	1.024,6	1.033,0	0,8%

(1) Voor het eigen vermogen is de uitsplitsing euro/deviezen niet relevant.

Bron : CBFA

Tabel 5 : Evolutie van de belangrijkste bestedingen*(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)*

Balansposten	Euro			Deviezen			Totaal		
	2002	2003	wijziging 02/03	2002	2003	wijziging 02/03	2002	2003	wijziging 02/03
Interbankvorderingen	125,3	123,9	-1,1%	89,5	82,1	-8,2%	214,8	206,1	-4,1%
Vorderingen op cliënten	326,4	331,9	1,7%	94,9	96,9	2,2%	421,3	428,8	1,8%
Effecten en ander waardepapier	227,4	236,5	4,0%	64,3	64,5	0,4%	291,6	301,0	3,3%
Vaste activa	15,8	15,9	0,6%	2,4	1,5	-34,7%	18,2	17,5	-4,0%
Andere posten	61,0	60,9	-0,1%	17,6	18,7	6,2%	78,6	79,7	1,3%
Totaal	755,9	769,1	1,7%	268,6	263,9	-1,8%	1.024,6	1.033,0	0,8%

Bron : CBFA

1.2 In België ingezamelde cliëntentegoeden

Tabel 6 : Evolutie van de in België ingezamelde cliëntentegoeden ⁽¹⁾
(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)

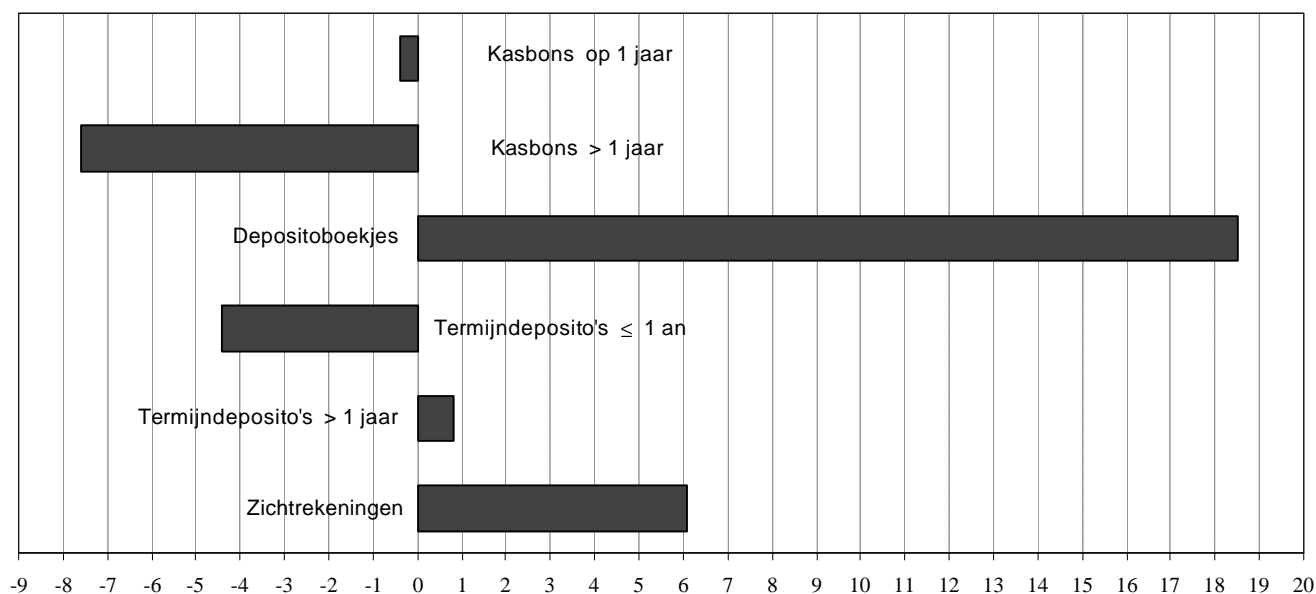
	1998	2000	2002	2003	wijziging 02/03	
Tegoeden op meer dan 1 jaar						
Termijndeposito's	9,5	10,5	10,5	11,4	0,8	7,7%
Kasbons	65,4	57,5	51,9	44,3	-7,6	-14,7%
Andere cliëntentegoeden ⁽²⁾	8,8	5,6	4,8	6,4	1,6	32,6%
<i>Subtotaal</i>	<i>83,6</i>	<i>73,5</i>	<i>67,3</i>	<i>62,1</i>	<i>-5,2</i>	<i>-7,8%</i>
Tegoeden op 1 jaar of minder dan 1 jaar						
Depositoboekjes	93,7	92,5	110,5	129,0	18,5	16,7%
Zichtrekeningen	48,0	57,0	61,9	68,0	6,1	9,9%
Termijndeposito's < 1 maand	20,6	18,2	22,5	19,8	-2,7	-12,2%
≥ 1 maand ≤ 1 jaar	24,8	30,4	29,8	28,1	-1,7	-5,7%
Kasbons op 1 jaar	1,6	1,5	1,0	0,7	-0,4	-34,1%
Andere cliëntentegoeden ⁽²⁾	5,6	10,6	8,1	9,7	1,6	19,9%
<i>Subtotaal</i>	<i>194,2</i>	<i>210,3</i>	<i>233,9</i>	<i>255,3</i>	<i>21,4</i>	<i>9,2%</i>
Totaal van de in België ingezamelde tegoeden	277,9	283,8	301,2	317,4	16,2	5,4%

(1) Merk op dat het totaal van de in België en in het buitenland ingezamelde cliëntentegoeden, op het eind van 2003 532 miljard euro bedroeg, waarvan 134 op depositoboekjes en 47 in kasbons.

(2) De andere cliëntentegoeden omvatten o.m. obligaties en depositocertificaten, deposito's van bijzondere aard, deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen en de depositobeschermingsregeling.

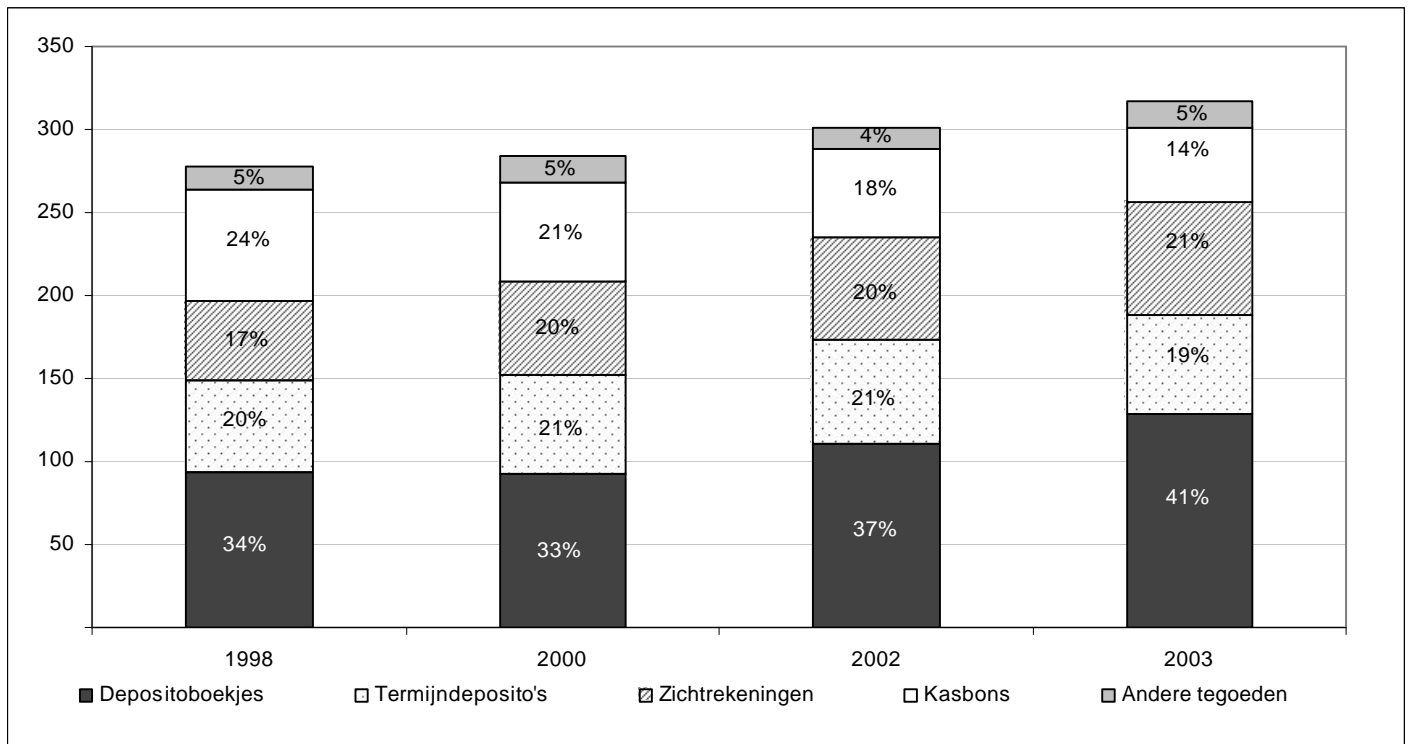
Bron : CBFA

Grafiek 2 : Verschuivingen in de belangrijkste in België ingezamelde cliëntentegoeden
(gegevens op geconsolideerde basis; wijzigingen tussen eind 2002 en eind 2003, in miljarden euro's)

Bron : CBFA

Grafiek 3 : Evolutie van de structuur van de cliënttegoeden in België
 (gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's en in procenten van het totaal)

Bron : CBFA

1.3 Kredietverlening en beleggingsportefeuille

Tabel 7 : Evolutie van de kredietverrichtingen

(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)

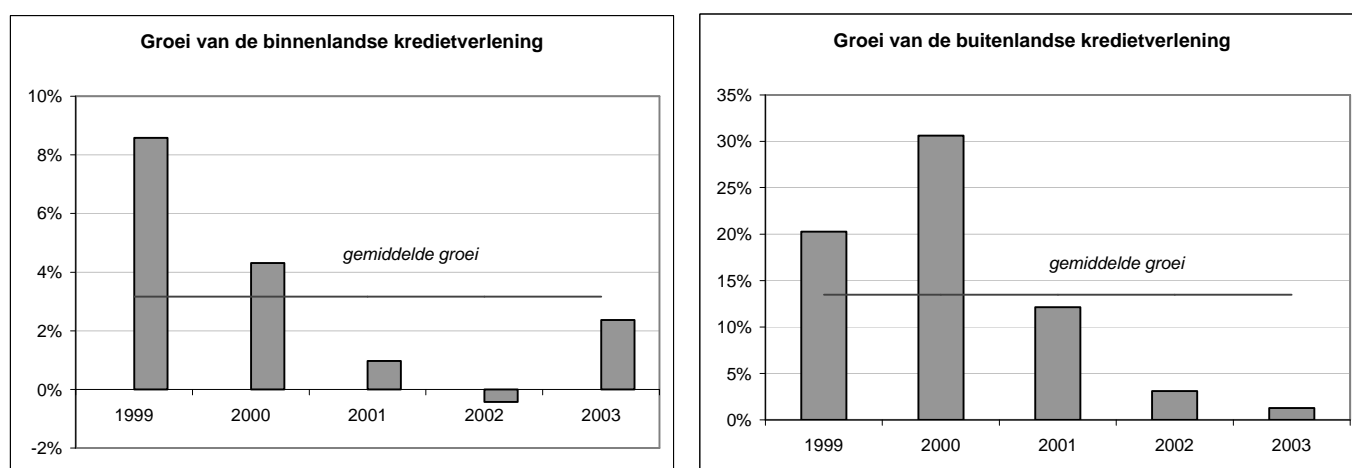
	2002	2003	wijziging 02/03
<u>Opgenomen uitbetalingskredieten</u>			
Leningen met forfaitair lastenpercentage	14,3	13,5	-5,1%
Hypothecaire leningen ⁽¹⁾	93,6	117,4	25,4%
Leningen op termijn	242,2	230,1	-5,0%
Voorschotten in rekening courant	34,0	29,6	-12,9%
Handelsswissels, accepten en overige kredieten	26,5	24,8	-6,4%
Overige	10,7	13,4	25,6%
Totaal	421,3	428,8	1,8%
waarvan op België	219,3	224,3	2,3%
waarvan op het buitenland	201,9	204,5	1,3%

(1) Na aftrek van de deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen.

Bron : CBFA

Grafiek 4 : Evolutie van de groei van de kredietverlening

(in procenten)

Bron : CBFA

Tabel 8 : Samenstelling van de effectenportefeuille
 (gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)

	2001	2002	2003	wijziging 02/03
Beleggingsportefeuille	265	239	237	-0,8%
Overheidseffecten	168	149	156	4,6%
- uitgegeven door de Belgische overheid	83	75	68	-8,0%
- uitgegeven door een buitenlandse overheid	85	75	88	17,1%
Vastrentende effecten uitgegeven door kredietinstellingen	41	34	34	1,0%
Andere vastrentende effecten	50	50	43	-14,4%
Niet-vastrentende effecten	6	5	3	-37,0%
Handelsportefeuille	52	52	64	22,2%
Overheidseffecten	23	23	23	0,5%
- uitgegeven door de Belgische overheid	8	8	8	1,9%
- uitgegeven door een buitenlandse overheid	16	14	14	-0,3%
Vastrentende effecten uitgegeven door kredietinstellingen	6	8	11	34,4%
Andere vastrentende effecten	10	13	14	13,8%
Niet-vastrentende effecten	12	8	15	84,3%
Totaal portefeuille	317	292	301	3,3%

Bron : CBFA

1.4 Buiten-balansverrichtingen op termijn

Tabel 9 : Uitsplitsing van de termijnverrichtingen

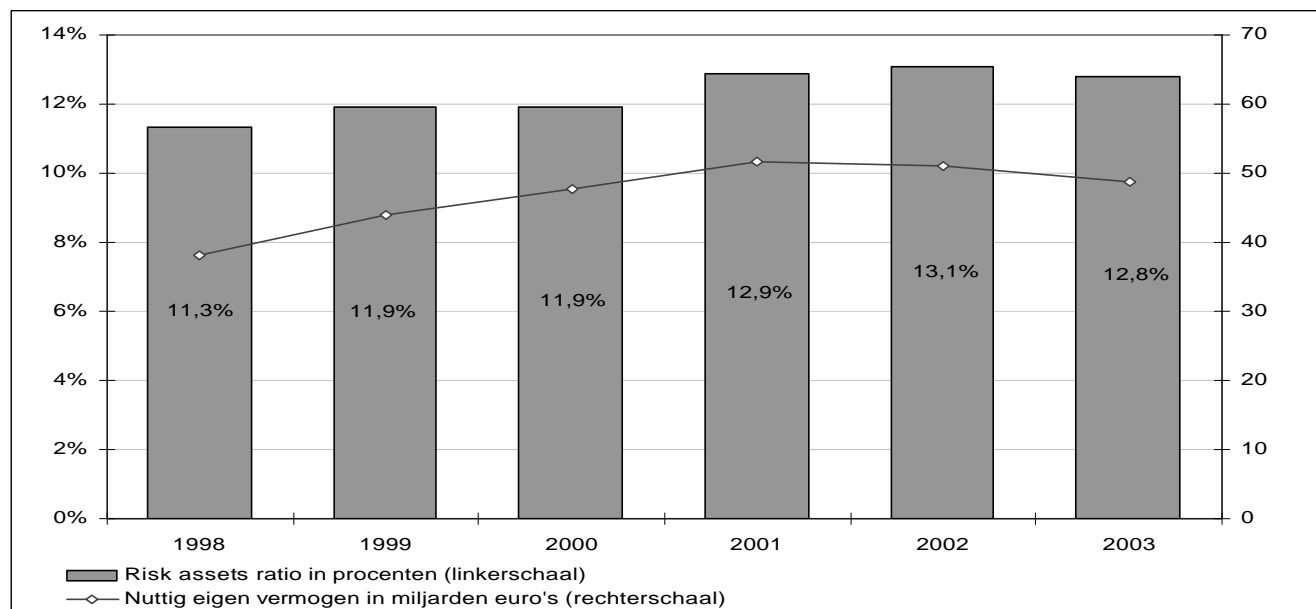
(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)

	1998	2000	2002	2003	wijziging 02/03	
Termijnverrichtingen op valuta's						
Termijnwisselverrichtingen	536	268	297	311	14	4,7%
Futures op valuta's	1	1			-	-
Contracten op termijnwisselkoersen	12		6	9	3	46,1%
Valuta- en renteswaps	46	51	61	58	-4	-5,8%
Opties op valuta's	31	38	69	91	22	32,2%
<i>Totaal</i>	626	359	432	468	35	8,2%
Termijnverrichtingen op rente						
Rentecontracten	170	134	268	194	-74	-27,6%
Rentefutures	71	52	86	82	-4	-4,8%
Depositocontracten	5	3	1	5	4	
Renteswaps	1.010	1.507	2.528	2.742	214	8,5%
Opties op rente	120	375	743	889	146	19,6%
<i>Totaal</i>	1.376	2.071	3.627	3.912	286	7,9%
Overige termijnverrichtingen						
Aan- en verkopen vastr.eff. & waardepap.	41	10	7	2	-5	-66,4%
Overige future-verrichtingen	4	5	5	8	3	69,3%
Aan- en verkopen van andere effecten	10	10	11	12	1	6,8%
Overige optiecontracten	60	157	215	223	8	3,6%
<i>Totaal</i>	114	181	238	245	7	3,0%
Totaal termijnverrichtingen	2.116	2.611	4.297	4.625	328	7,6%

Bron : CBFA

1.5 Solvabiliteit

Grafiek 5 : Evolutie van het nuttig eigen vermogen en van de risk assets ratio van de kredietinstellingen naar Belgisch recht
(gegevens op geconsolideerde basis)

Bron : CBFA

Tabel 10 : Eigen-vermogensbestanddelen van de kredietinstellingen naar Belgisch recht
(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)

Nuttig eigen vermogen	2000		2002		2003		wijziging 02/03	
	miljard	%	miljard	%	miljard	%	miljard	%
Eigen vermogen sensu stricto ("tier one capital") ⁽¹⁾	30,6	64,3%	34,2	67,1%	34,3	70,3%	0,1	0,4%
waarvan hybride instrumenten	1,7	3,6%	2,7	5,4%	2,4	4,9%	-0,3	-12,4%
Aanvullende bestanddelen van eigen vermogen, zowel voor kredietrisico's als marktrisico's ("tier two capital")	20,8	43,7%	20,5	40,3%	18,4	37,7%	-2,1	-10,2%
waarvan upper tier 2 ⁽²⁾	7,0	14,6%	5,9	11,7%	5,4	11,1%	-0,5	-9,2%
waarvan lower tier 2 ⁽³⁾	13,9	29,1%	14,6	28,6%	12,9	26,4%	-1,7	-11,4%
Aftrek van deelnemingen	-3,8	-8,0%	-3,7	-7,4%	-3,9	-8,0%	-0,2	4,1%
Totaal	47,7	100%	50,9	100%	48,8	100%	-2,1	-4,2%
Aanvullende bestanddelen van eigen vermogen alleen voor marktrisico's ("tier three capital") ⁽⁴⁾	1,6	-	1,9	-	2,1	-	0,2	-

(1) Bevat o.m. het gestort kapitaal, de reserves, het fonds voor algemene bankrisico's, de belangen van derden en, als belangrijke aftrekpost, de positieve consolidatieverschillen.

(2) Bevat o.m. de herwaarderingsmeerwaarden, het intern zekerheidsfonds en de gestorte fondsen aangetrokken via schuldtitels met onbepaalde looptijd en andere financieringsinstrumenten waarvan de fondsen en de vergoeding kunnen worden aangewend tot aanzuivering van verliezen, dit terwijl de emittent zijn werkzaamheden kan voortzetten.

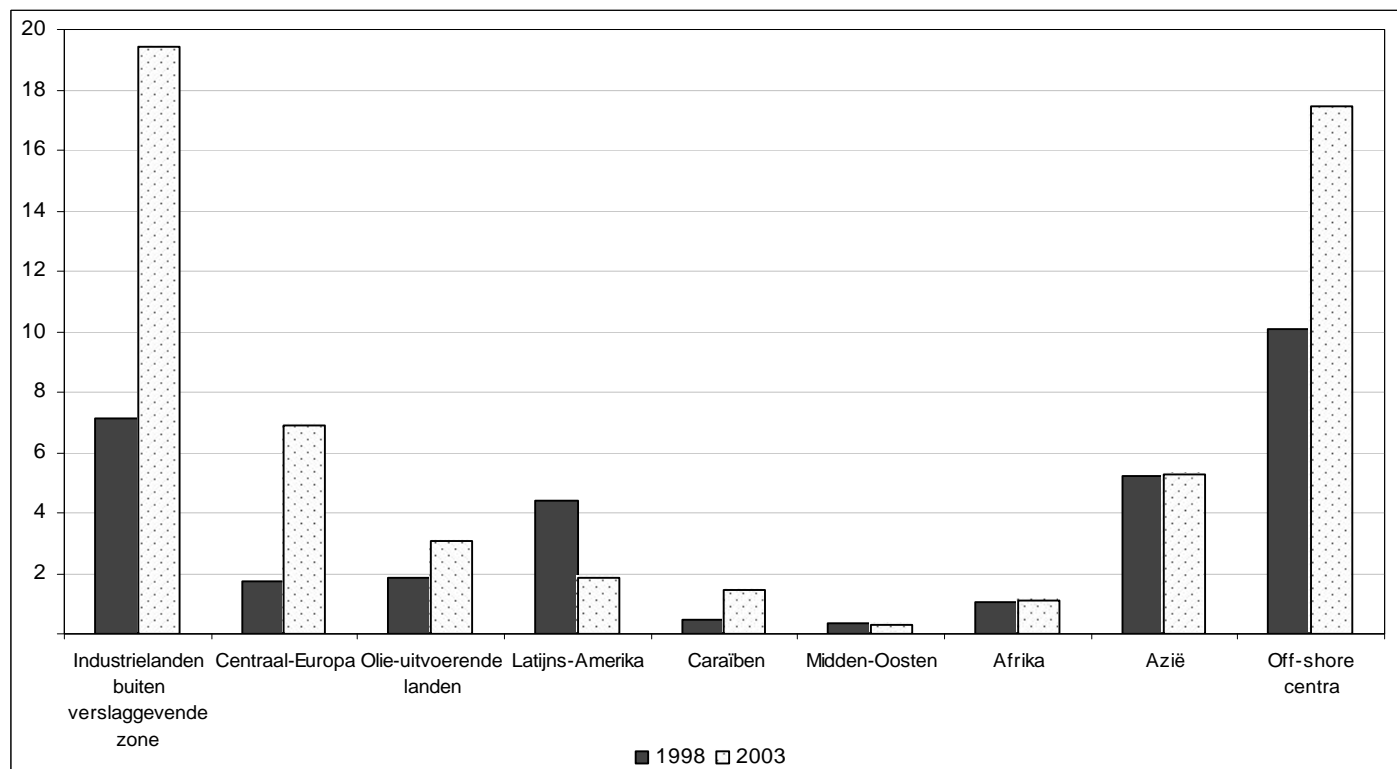
(3) Bevat de achtergestelde schulden op lange termijn (oorspronkelijke looptijd bedraagt minstens 5 jaar).

(4) Bevat het nettoresultaat van de handelsportefeuille en een bijzondere categorie van achtergestelde schulden, na toepassing van de reglementaire beperkingen.

Bron : CBFA

1.6 Landenrisico

Grafiek 6 : Evolutie van de vorderingen van de kredietinstellingen naar Belgisch recht op landen buiten de verslaggevende zone
(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's, na transfers)

Bron : CBFA

1.7 Rendabiliteit

Tabel 11 : Evolutie van de basiscomponenten van de resultatenrekening
(gegevens op geconsolideerde basis; in miljarden euro's tenzij anders vermeld)

	Grote kredietinstellingen				Alle kredietinstellingen			
	2001	2002	2003	wijziging 02/03	2001	2002	2003	wijziging 02/03
Renteresultaat	10,37	10,95	10,60	-3,2%	12,26	12,67	12,17	-3,9%
Niet-renteresultaten uit kapitalen ⁽¹⁾	3,28	2,72	2,11	-22,5%	3,52	2,73	2,44	-10,7%
Andere opbrengsten ⁽²⁾	8,01	7,10	6,32	-11,0%	10,01	9,19	8,23	-10,6%
Bankproduct	21,65	20,77	19,03	-8,4%	25,79	24,59	22,84	-7,1%
Bedrijfskosten ⁽³⁾	15,79	15,21	13,86	-8,9%	19,09	18,36	16,89	-8,0%
(waarvan personeelskosten)	(7,15)	(7,06)	(6,60)	(-6,5%)	(8,17)	(8,13)	(7,68)	(-5,5%)
Brutobedrijfsresultaat	5,86	5,56	5,17	-7,0%	6,70	6,24	5,95	-4,7%
Waardecorrecties	1,30	1,90	1,34	-29,5%	1,57	2,17	1,49	-31,5%
Uitzonderlijk resultaat	0,11	0,44	0,48	9,3%	0,15	0,54	0,49	-8,9%
Belastingen	1,24	1,33	0,91	-32,0%	1,49	1,57	1,11	-29,3%
Overboekingen en onttrekkingen	-0,03	-0,50	0,00		-0,02	-0,49	0,01	
Aandeel in het resultaat van de ondernemingen na vermogensmutatie	0,34	0,00	0,31		0,34	0,01	0,32	
Aandeel van derden in het resultaat van de geconsolideerde dochterondernemingen	0,37	0,35	0,15	-56,6%	0,38	0,35	0,16	
Geconsolideerd resultaat	3,43	2,92	3,56	21,9%	3,77	3,19	3,98	24,8%

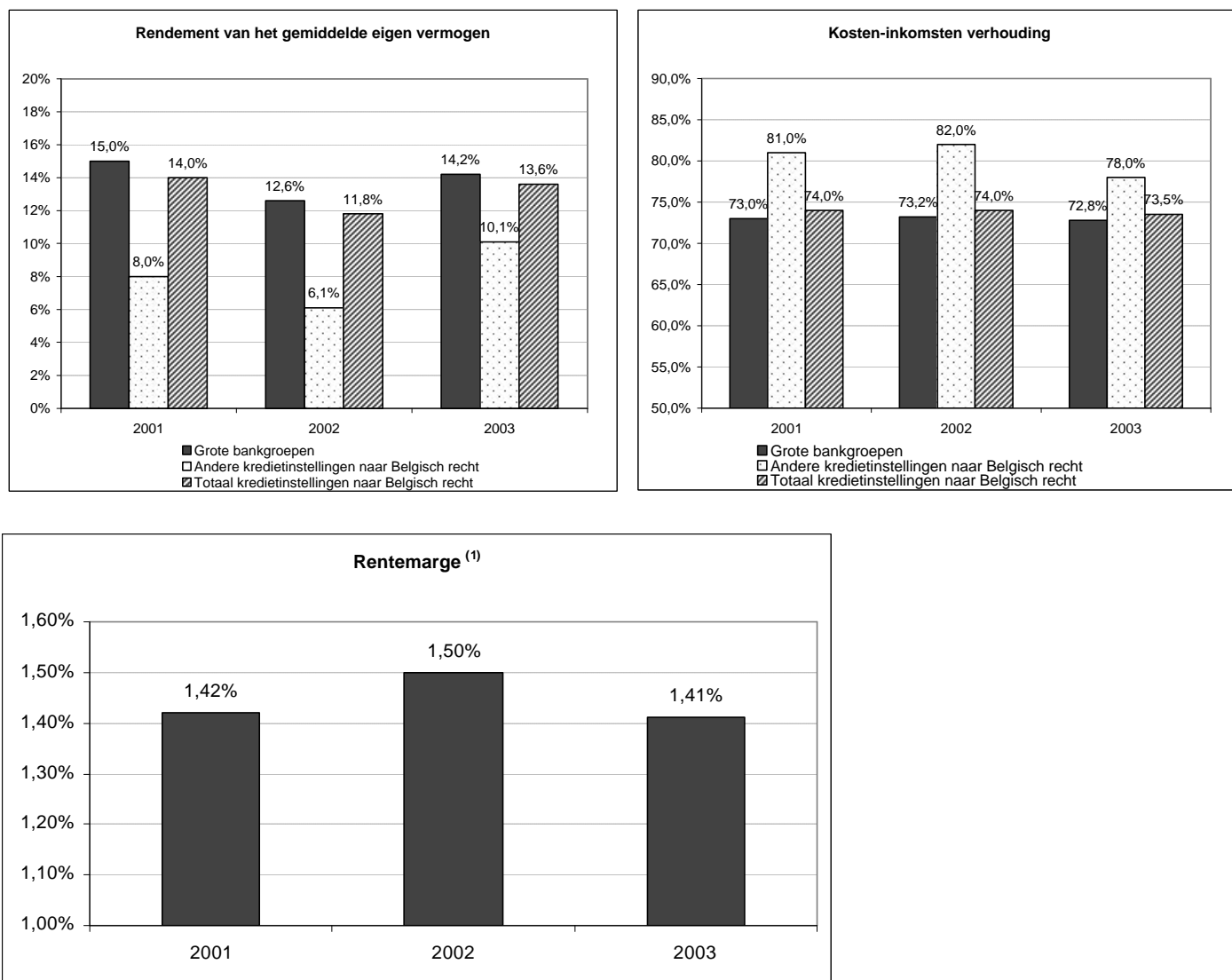
(1) Inkomsten uit aandelen en andere niet-vastrentende effecten + opbrengsten uit financiële vaste activa + resultaat uit realisatie van effecten en beleggingspapier + financiële resultaten uit het wisselbedrijf en uit trading.

(2) Inkomsten uit provisies en bankdiensten + overige bedrijfsopbrengsten.

(3) Inclusief de afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa.

Bron : CBFA

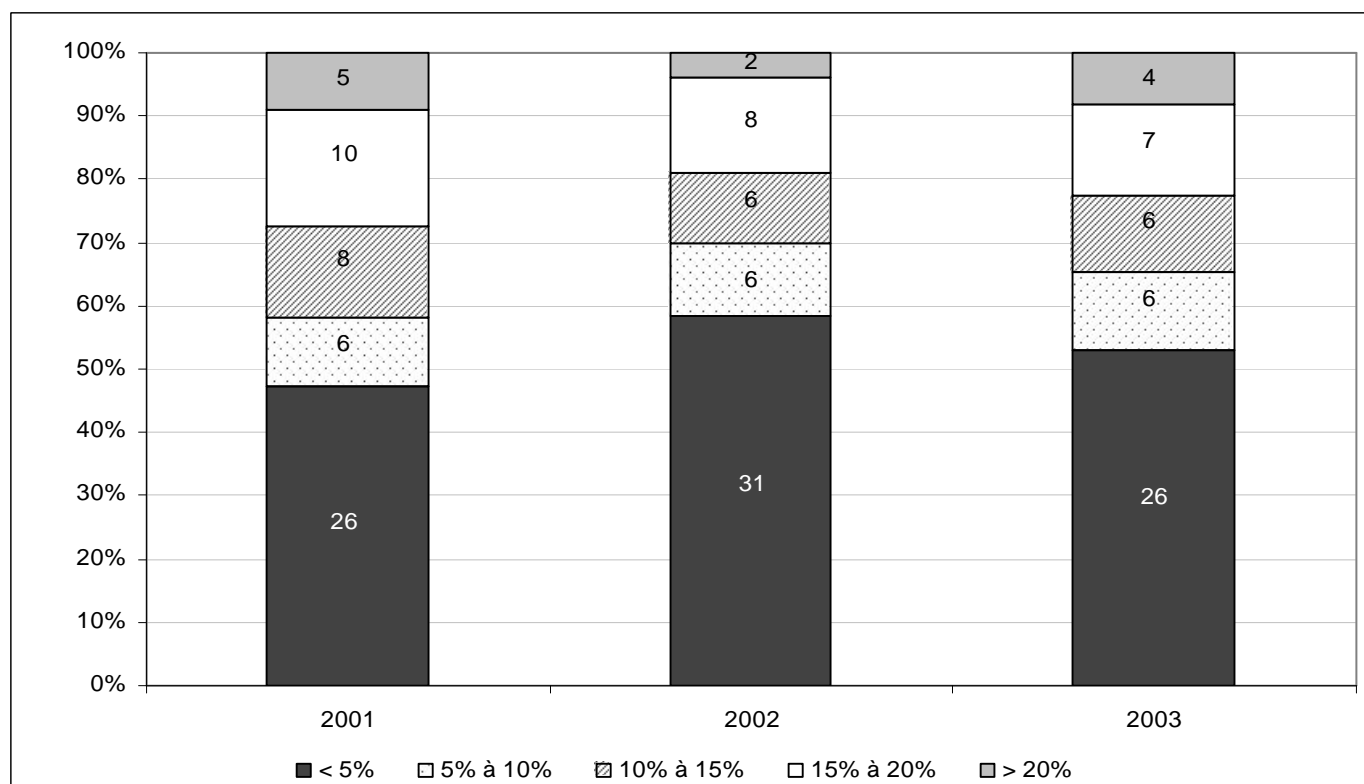
Grafiek 7 : Rendabiliteit van de kredietinstellingen naar Belgisch recht
(gegevens op geconsolideerde basis)

Bron : CBFA

(1) Stemt overeen met het verschil tussen de impliciete rente verkregen en betaald, respectievelijk op de rentedragende activa en passiva.

Grafiek 8 : Verdeling van de kredietinstellingen naar Belgisch recht volgens het rendement van het eigen vermogen ⁽¹⁾
(gegevens op geconsolideerde basis; aantal kredietinstellingen en in procenten van het totaal)

Bron : CBFA

- (1) Het totaal aantal kredietinstellingen in de grafiek is verschillend van het totaal aantal kredietinstellingen naar Belgisch recht, voornamelijk als gevolg van het feit dat de dochter-kredietinstellingen opgenomen zijn in de geconsolideerde cijfers van hun moeder-ondernemingen.

2. BELEGGINGSONDERNEMINGEN EN VENNOOTSCHAPPEN VOOR BELEGGINGSADVIES

Tabel 12 : Evolutie van het aantal beleggingsondernemingen en vennootschappen voor beleggingsadvies
(gegevens op het einde van de periode)

	Lijst per			Evolutie in 2003	
	1998	2002	2003	+	-
<i>Beleggingsondernemingen met vergunning in België</i>	79	79	71	7	15
1 Beleggingsondernemingen naar Belgisch recht	79	79	71	7	15
. Beursvennootschappen	52	40	37	2	5
. Vennootschappen voor vermogensbeheer	23	33	30	4	7
. Vennootschappen voor makelarij in financiële instrumenten	4	3	2	-	1
. Vennootschappen voor plaatsing van orders in financiële instrumenten	-	3	2	1	2
2 Bijkantoren in België van beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van Staten die geen lid zijn van de Europese Unie	-	-	-	-	-
3 Bijkantoren in België van beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van een andere Lidstaat van de Europese Unie zonder vergunning krachtens richtlijn 93/22/EEG van de Raad	-	-	-	-	-
<i>Bijkantoren in België van beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van een andere Lidstaat van de Europese Unie</i>	4	9	11	4	2
Totaal beleggingsondernemingen + bijkantoren	83	88	82	11	17
Vennootschappen voor beleggingsadvies	7	3	4	1	-
Totaal vennootschappen met vergunning	90	91	86	12	17

Bron : CBFA

2.1 Beursvennootschappen

2.1.1 Overzicht

Tabel 13 : Evolutie van de kerncijfers
(gegevens in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	2002	2003	wijziging	2002	2003	wijziging
	Effectenportefeuille ⁽²⁾⁽³⁾			Eigen vermogen ⁽²⁾⁽⁴⁾		
Grote beursvennootschappen ⁽¹⁾	11.975	18.583	55%	654	558	-15%
Overige beursvennootschappen	26	12	-53%	141	129	-8%
Totaal van de sector	12.001	18.595	55%	794	687	-14%
	Balanstotaal			In bewaring ontvangen effecten		
Grote beursvennootschappen ⁽¹⁾	9.347	14.968	60%	17.189	29.159	70%
Overige beursvennootschappen	532	508	-4%	2.540	3.632	43%
Totaal van de sector	9.879	15.476	57%	19.729	32.791	66%
	Omzet ⁽²⁾			Nettoresultaat ⁽²⁾		
Grote beursvennootschappen ⁽¹⁾	265	235	-11%	1	6	297%
Overige beursvennootschappen	74	70	-6%	3	13	306%
Totaal van de sector	339	305	-10%	5	19	303%
	Nettorendement eigen vermogen			Risk assets ratio		
Grote beursvennootschappen ⁽¹⁾	0,2%	1,0%		15,2%	14,2%	
Overige beursvennootschappen	2,3%	10,1%		69,0%	60,9%	
Totaal van de sector	0,6%	2,7%		17,7%	16,2%	

(1) Dit zijn de beursvennootschappen met de hoogste omzetcijfers en met een belangrijke handelsactiviteit voor eigen rekening. Het gaat om vijf vennootschappen eind 2003 tegenover zes vennootschappen eind 2002.

(2) Dit zijn cijfers uit de driemaandelijkse boekhoudstaten ("periodieke staten") waarin de posities gewaardeerd zijn tegen marktwaarde ("*marked to market*").

(3) De effectenportefeuille bestaat uit de hausse-posities (financiële instrumenten die de beursvennootschappen voor eigen rekening houden, met uitzondering van de deelnemingen) en uit de baisse-posities (financiële instrumenten die ongedekt werden verkocht).

(4) Deze eigen-vermogenscijfers zijn vastgesteld op basis van de driemaandelijkse boekhoudstaten ("periodieke staten") waarin de posities gewaardeerd zijn tegen marktwaarde ("*marked to market*"). Zij omvatten het kapitaal, de uitgiftepremies, de herwaarderingsmeerwaarden, de reserves, het overgedragen resultaat (inclusief de latente meerwaarden op posities) en de achtergestelde leningen. Het resultaat van het lopende jaar is hier niet in opgenomen.

Bron : CBFA

2.1.2 Solvabiliteit en rendabiliteit

Tabel 14 : Synthese van de solvabiliteit
(gegevens in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	2002	2003	wijziging	
Bestanddelen van het eigen vermogen				
Eigen vermogen sensu stricto ("tier one capital") ⁽¹⁾	461,1	331,3	-129,9	-28%
Aanvullende bestanddelen van eigen vermogen ("tier two capital") ⁽²⁾	5,0	1,1	-3,9	-78%
Aftrekposten ⁽³⁾	133,2	100,7	-32,5	-24%
Totaal nuttig eigen vermogen	332,9	231,7	-101,2	-30%
Aanvullende bestanddelen van eigen vermogen uitsluitend voor marktrisico's ("tier three capital") ⁽⁴⁾	-	-		
Aantal vennootschappen met een solvabiliteitsmarge				
Minder dan 20%	7	9		
Tussen 20% en 50%	8	8		
Tussen 50% en 100 %	25	20		
Spreiding van de vennootschappen volgens de hoogste vereiste die op ieder van hen van toepassing is (procenten)				
Vereiste minimumkapitaal	52	51		
Dekking vreemde middelen	23	16		
Dekking vaste activa	5	16		
Dekking algemene kosten	13	11		
Vereisten met betrekking tot de activiteit (kredietrisico+marktrisico)	8	6		
	100	100		

(1) Bevat hoofdzakelijk het gestort kapitaal, de reserves, het overgedragen resultaat na aftrek van het verlies van het lopende boekjaar en de immateriële vaste activa.

(2) Bevat hoofdzakelijk de herwaarderingsmeerwaarden en de achtergestelde leningen conform artikel 14, § 3 van het reglement.

(3) Bevat hoofdzakelijk de deelnemingen in vennootschappen onder statuut.

(4) Aangezien de beursvennootschappen over ruimschoots voldoende nuttig eigen vermogen beschikken, werden de aanvullende bestanddelen van eigen vermogen tot nu toe niet gekwantificeerd.

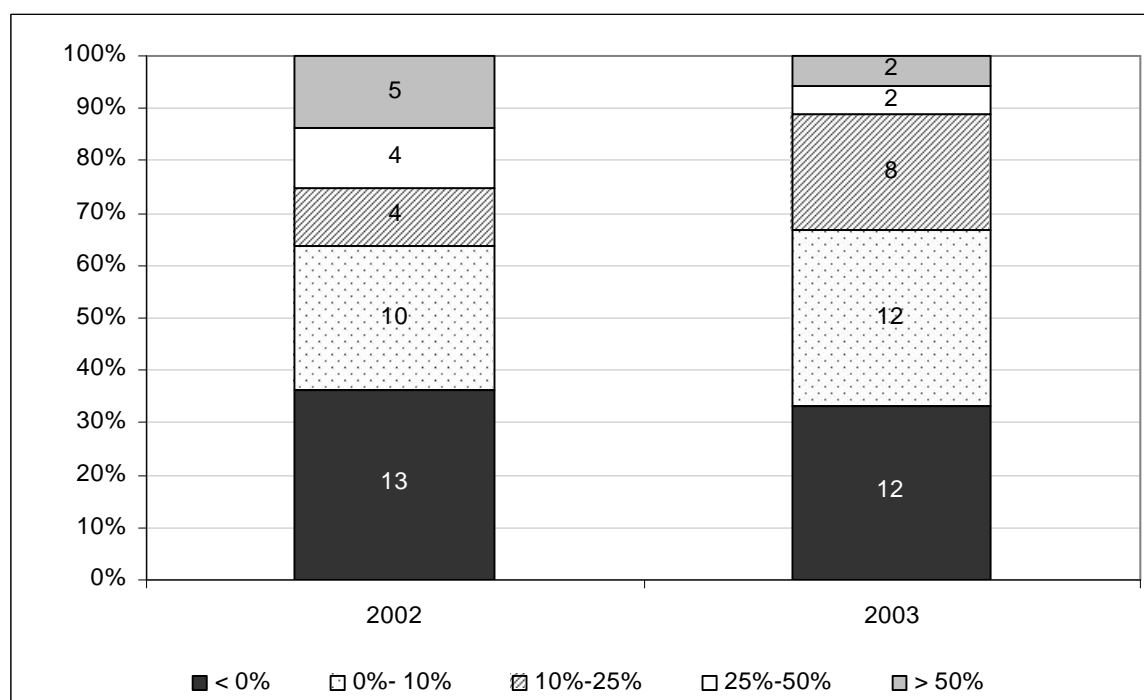
Bron : CBFA

Tabel 15 : Evolutie van de basiscomponenten van de resultatenrekening
(gegevens in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	Grote vennootschappen			Andere vennootschappen			Totaal van de vennootschappen		
	2002	2003	wijziging	2002	2003	wijziging	2002	2003	wijziging
Makelaarslonen en provisies	66,0	56,6	-14%	33,8	30,5	-10%	99,8	87,1	-13%
Nettoresultaten op posities	186,8	147,4	-21%	4,7	6,3	33%	191,5	153,6	-20%
Andere bedrijfsopbrengsten	11,7	31,4	168%	36,0	33,3	-8%	47,7	64,6	35%
Omzet	264,6	235,3	-11%	74,5	70,0	-6%	339,1	305,3	-10%
Bedrijfskosten	274,2	259,1	-6%	71,7	61,4	-14%	345,9	320,5	-7%
waarvan : personeelskosten	54,2	51,9	-4%	26,8	23,6	-12%	81,1	75,5	-7%
diverse goederen en diensten	174,6	195,2	12%	38,6	33,0	-14%	213,2	228,2	7%
Bedrijfsresultaat	-9,6	-23,7	-147%	2,8	8,6	208%	-6,8	-15,2	-122%
Financiële resultaten	26,8	22,2	-17%	7,6	6,0	-21%	34,4	28,2	-18%
Uitzonderlijke resultaten	-4,1	3,7	191%	0,9	3,7	318%	-3,2	7,4	330%
Belasting	11,7	-3,5	-130%	8,1	5,3	-35%	19,8	1,8	-91%
Nettoresultaat na belasting	1,4	5,7	297%	3,2	13,0	306%	4,6	18,6	303%

Bron : CBFA

Grafiek 9 : Verdeling, bij constante referentiegroep, van de beursvennootschappen volgens het rendement van het eigen vermogen
(aantal ondernemingen in procenten van het totaal)

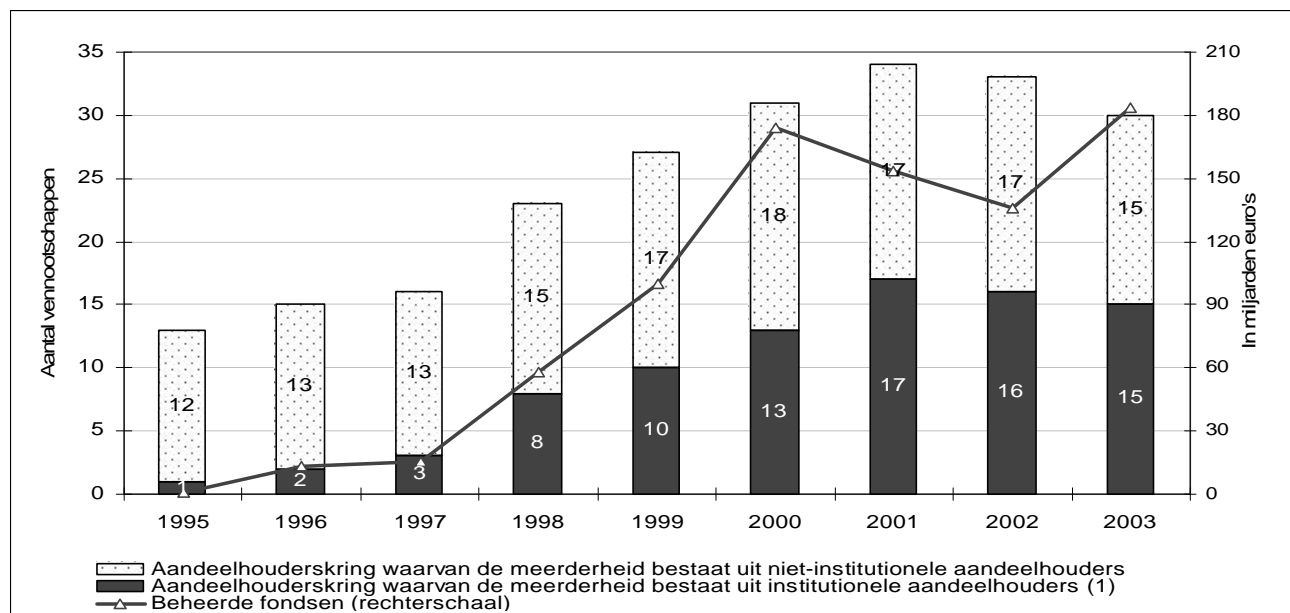
Bron : CBFA

2.2 Vennootschappen voor vermogensbeheer

2.2.1 Overzicht

Grafiek 10 : Evolutie van het aantal vennootschappen voor vermogensbeheer en van de beheerde fondsen

(gegevens op het einde van de periode)

Bron : CBFA

(1) Merk op dat de definitie met terugwerkende kracht werd aangepast (uitbreiding van de categorie "institutionelen" tot de groepen die geen bankverzekeraars zijn).

Tabel 16 : Evolutie van de kerncijfers

(gegevens in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	2002	2003	wijziging	2002	2003	wijziging	2002	2003	wijziging
	Balanstotaal			Eigen vermogen			Beheerde fondsen		
Grote vennootschappen ⁽¹⁾	730	1.043	43%	396	618	56%	134.023	180.853	35%
Overige vennootschappen	36	36	-1%	33	31	-5%	1.608	2.422	51%
Totaal van de sector	766	1.079	41%	429	649	51%	135.631	183.275	35%
	Omzet			Nettoresultaat					
Grote vennootschappen ⁽¹⁾	564	749	33%	217	212	-2%			
Overige vennootschappen	17	16	-4%	-2	1	-			
Totaal van de sector	581	766	32%	215	214	-1%			
	Rendement van het eigen vermogen			Nettorendement van de beheerde fondsen					
Grote vennootschappen ⁽¹⁾	54,8%	34,4%		0,16%	0,12%				
Overige vennootschappen	-5,2%	4,0%		-0,11%	0,05%				
Totaal van de sector	50,2%	32,9%		0,16%	0,12%				

(1) 8 vennootschappen die verschillende miljarden euro's aan fondsen beheerden per einde 2003. Voor een betere vergelijkbaarheid van de cijfers, worden de gegevens van deze vennootschappen voor 2002 onder dezelfde categorie hernomen (2 vennootschappen werden erkend in 2003 waarvan één uit een fusie door absorptie van een "grote vennootschap" aanwezig in 2002).

Bron : CBFA

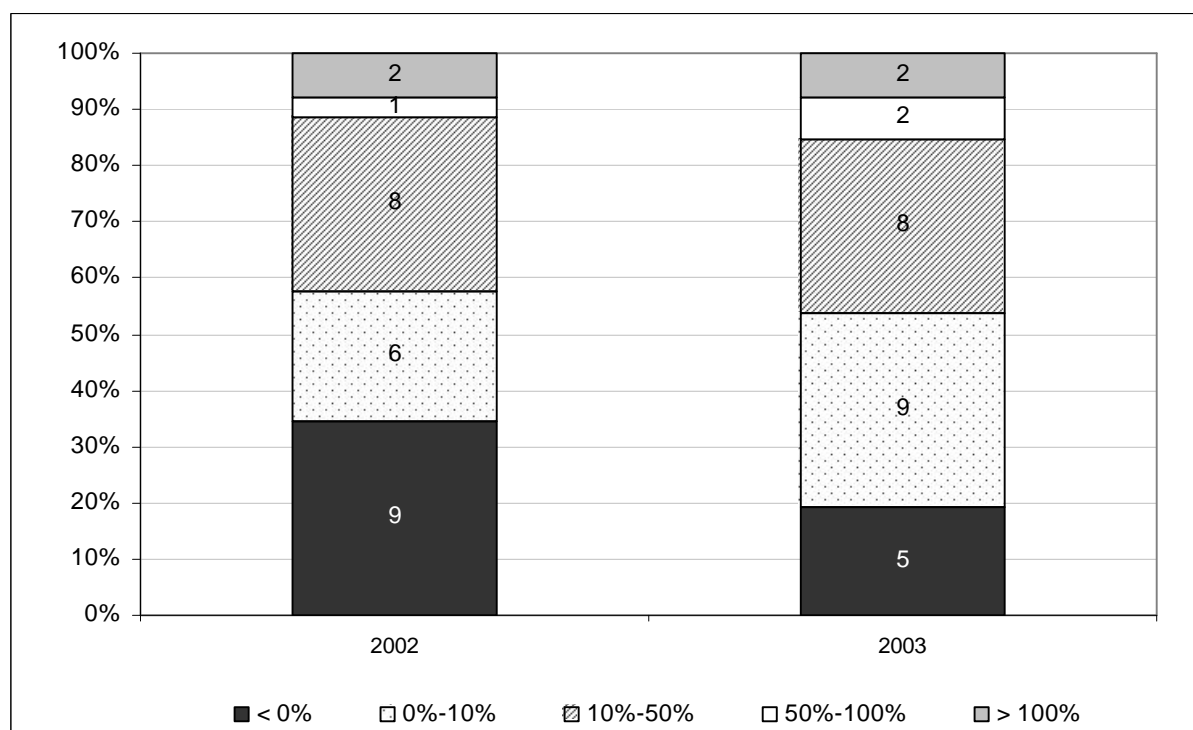
2.2.2 Rendabiliteit

Tabel 17 : Evolutie van de basiscomponenten van de resultatenrekening
(gegevens in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	Grote vennootschappen			Andere vennootschappen			Totaal van de vennootschappen		
	2002	2003	wijziging	2002	2003	wijziging	2002	2003	wijziging
Discretionair beheer	509,0	670,5	32%	9,3	9,3	0%	518,4	679,8	31%
Beleggingsadvies	0,6	2,3	279%	0,5	0,5	12%	1,1	2,9	162%
Andere bedrijfsopbrengsten	54,6	76,3	40%	7,3	6,6	-10%	61,9	2,9	-95%
Omzet	564,2	749,1	33%	17,2	16,5	-4%	581,4	765,6	32%
Bedrijfskosten	249,1	464,2	86%	17,8	15,7	-12%	266,9	479,9	80%
waarvan : personeelskosten	69,4	87,5	26%	5,8	5,3	-9%	75,3	92,9	23%
diverse goederen en diensten	167,7	368,9	120%	10,3	9,2	-10%	178,0	378,1	112%
Bedrijfsresultaat	315,1	284,9	-10%	-0,7	0,8	-215%	314,5	285,7	-9%
Financiële resultaten	25,3	19,2	-24%	0,0	1,2	-	25,3	20,4	-20%
Uitzonderlijke resultaten	7,2	10,2	41%	-0,4	0,5	-	6,9	10,7	56%
Belasting	130,8	101,8	-22%	0,7	1,3	87%	131,5	103,1	-22%
Nettoresultaat na belasting	216,9	212,5	-2%	-1,7	1,2	-	215,2	213,7	-1%

Bron : CBFA

Grafiek 11 : Verdeling, bij constante referentiegroep, van de vennootschappen voor vermogensbeheer volgens het rendement van het eigen vermogen
(aantal ondernemingen in procenten van het totaal)

Bron : CBFA

3. VERZEKERINGSONDERNEMINGEN EN PENSIOENFONDSEN

3.1 Verzekeringsondernemingen

3.1.1 Overzicht

Tabel 18 : Evolutie van het aantal verzekeringsondernemingen in België

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
A. Volgens vestigingsplaats van de maatschappelijke zetel								
België ⁽¹⁾	158	153	150	137	130	125	123	118
E.E.R. ⁽²⁾	89	81	77	79	73	71	73	66
Buiten de E.E.R. ⁽³⁾	10	8	7	6	6	6	6	5
Totaal	257	242	234	222	209	202	202	189
Vrije dienstverlening ⁽⁴⁾	422	470	525	556	589	613	629	670
B. Volgens specialisatie ⁽⁵⁾								
Levensverzekeringen	37	36	34	31	29	28	30	31
Niet-levensverzekeringen	177	165	160	154	145	140	140	127
Gemengde	43	41	40	37	35	34	32	31
Totaal	257	242	234	222	209	202	202	189

(1) Verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht omvatten de Belgische dochterondernemingen van buitenlandse verzekeraars.

(2) Belgische bijkantoren van ondernemingen met een maatschappelijke zetel in een andere Lidstaat van de E.E.R.

(3) Belgische bijkantoren van ondernemingen met een maatschappelijke zetel buiten de E.E.R.

(4) Het leveren van verzekeringsdiensten zonder vestiging in België.

(5) Inclusief de Belgische bijkantoren van buitenlandse ondernemingen.

Bron : CBFA

3.1.2 Beleggingen en andere activa

Tabel 19 : Belangrijkste componenten van het actief van de verzekeringsondernemingen⁽¹⁾
(gegevens op sociale basis; in miljarden euro's)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Beleggingen	58	65,2	75	86	94,9	103,8	110,3
<i>Alle activiteiten uitgezonderd tak 23</i>	<i>57,6</i>	<i>64</i>	<i>71,8</i>	<i>77,5</i>	<i>81,7</i>	<i>87,3</i>	<i>94,6</i>
Aandelen ⁽²⁾	5,7	8,4	11,8	13,9	15,7	18,1	15,8
Schuldinstrumenten	34,4	38,2	43,1	48,8	51,1	53,6	58,9
Terreinen en gebouwen	2,2	2,3	2,3	2	1,9	2	2,4
Hypothecaire leningen	6	5,5	5,3	5	5	5,3	5,9
Beleggingen in verbonden ondernemingen	6	6,1	6,5	4,8	4,9	5,1	7,4
Andere	3,3	3,5	2,8	2,9	3,1	3,2	4,2
<i>Tak 23</i>	<i>0,4</i>	<i>1,2</i>	<i>3,2</i>	<i>8,5</i>	<i>13,2</i>	<i>16,4</i>	<i>15,8</i>
Aandelen ⁽²⁾	0,1	0,7	2,3	7,5	11,9	14,5	13,1
Schuldinstrumenten	0,2	0,4	0,6	0,6	1	1,5	2,1
Andere	0,1	0,1	0,3	0,4	0,3	0,4	0,6
Deel van de herverzekeraars in de technische voorzieningen	3,8	4	4,1	4,5	4,8	5,6	6
Vorderingen en andere activa	6,4	7	7,5	8,3	8,6	9	9,8
Totaal	68,2	76,2	86,6	98,8	108,3	118,4	126,1

(1) Verzekeringsondernemingen gecontroleerd door de CBFA, te weten de verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen met een maatschappelijke zetel buiten de E.E.R.

(2) Inclusief aandelen in ICB's.

Bron : CBFA

3.1.3 Provisies en andere passiva

Tabel 20 : Belangrijkste componenten van het passief van de verzekeringsondernemingen⁽¹⁾
(gegevens op sociale basis; in miljarden euro's)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Eigen vermogen	7,0	8,0	8,5	7,5	8,1	8,6	7,9
<i>Technische provisies</i>	54,9	61,3	69,1	81,5	89,9	99,4	107,8
Levensverzekering (exclusief tak 23)	35,1	39,5	44,7	50,3	52,5	57,0	64,8
Tak 23	0,4	1,2	3,2	8,5	13,2	16,6	16,0
Niet-levensverzekering	16,0	16,8	17,4	18,7	20,1	21,4	22,4
Andere	3,4	3,9	3,8	3,9	4,1	4,4	4,6
Deposito's van herverzekeraars	1,9	2,0	2,1	2,0	2,0	2,3	2,3
Schulden	3,7	4,0	5,7	6,3	6,9	6,7	6,9
Andere passiva	0,7	0,8	1,2	1,5	1,4	1,3	1,2
Totaal	68,2	76,2	86,6	98,8	108,3	118,4	126,1

(1) Verzekeringsondernemingen gecontroleerd door de CBFA, te weten de verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen met een maatschappelijke zetel buiten de E.E.R.

Bron : CBFA

3.1.4 Dekkingswaarden

Tabel 21 : Samenstelling van de dekkingswaarden van de verzekeringsondernemingen voor alle activiteiten samen ^{(1) (2)}

(gegevens op sociale basis; in procenten van het totaal van de dekkingswaarden, tenzij anders vermeld)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Obligaties	55,1	53,4	52,5	49,9	48,4	48,1	50,0	52,8
Aandelen	17,0	20,7	25,0	27,3	25,8	24,1	14,6	12,7
Vastgoed	5,2	4,9	4,3	3,3	3,0	2,8	3,1	2,8
Leningen	10,9	8,8	7,1	5,7	5,6	5,6	5,6	4,7
ICB's	0,7	1,1	1,5	4,5	8,0	10,2	15,6	15,6
Andere	11,2	11,1	9,7	9,3	9,2	9,3	11,1	11,3
Totaal (miljarden euro's)	53,2	61,0	70,0	83,7	87,9	98,0	110,5	127,6

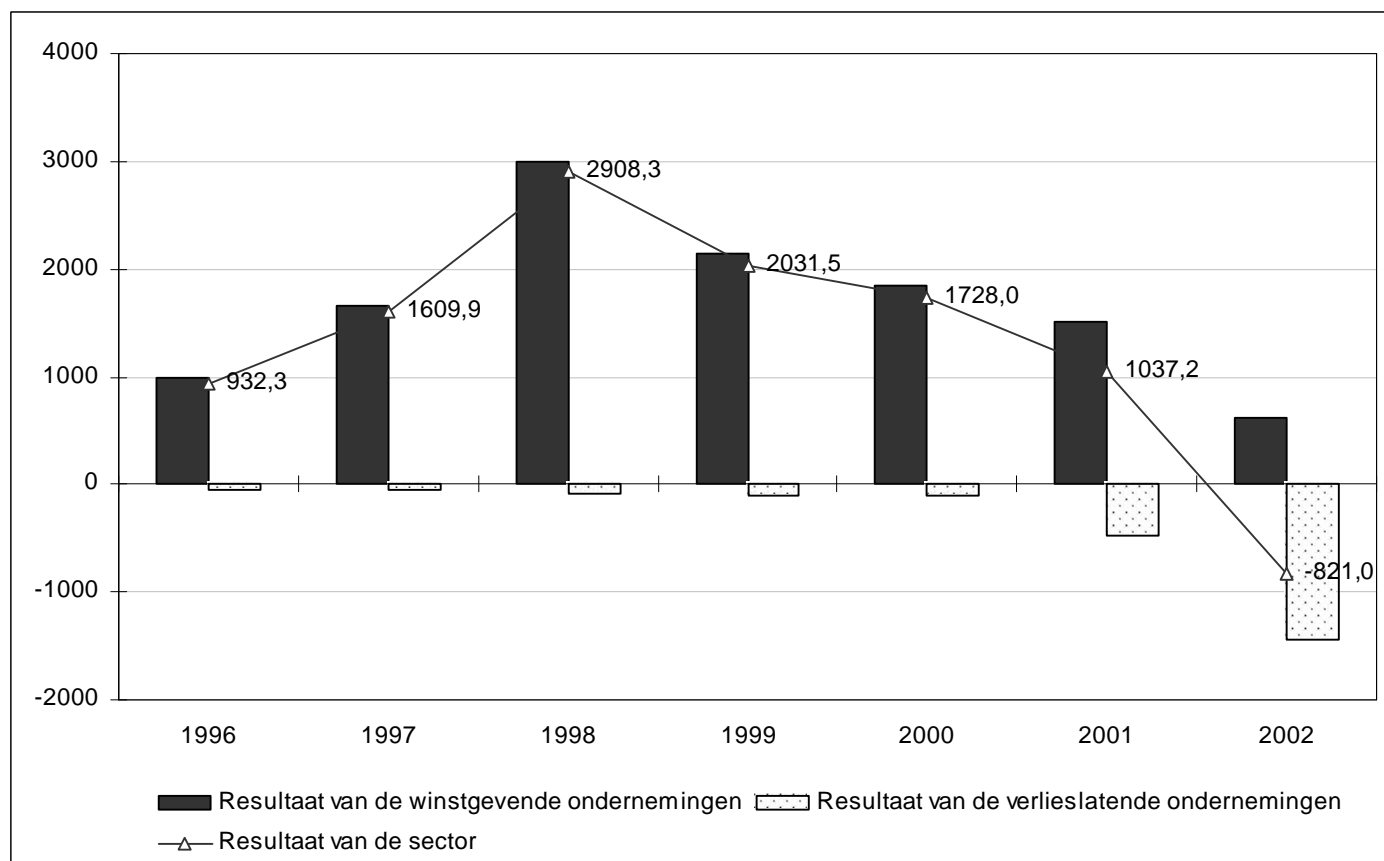
(1) De activa toegewezen aan een specifieke verzekeringsactiviteit ter dekking van de provisies voor deze activiteit. Deze dekkingswaarden worden gewaardeerd aan de "affectatiewaarde", die overeenkomt met de marktwaarde voor de meeste activaklassen, maar rekening houdt met de waarde op de vervaldag voor obligaties uitgegeven door overheden.

(2) Verzekeringsondernemingen gecontroleerd door de CBFA, te weten de verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen met een maatschappelijke zetel buiten de E.E.R.

Bron : CBFA

3.1.5 Rendabiliteit

Grafiek 12 : Resultaten van de verzekeringsondernemingen ⁽¹⁾
(gegevens op sociale basis; in miljoenen euro's)

Bron : CBFA

- (1) Verzekeringsondernemingen gecontroleerd door de CBFA, te weten de verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen met een maatschappelijke zetel buiten de E.E.R.

Tabel 22 : Resultatenrekening van de verzekeringsondernemingen ⁽¹⁾
(gegevens op sociale basis; in miljarden euro's, tenzij anders vermeld)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
A. Technische rekening levensverzekeringen							
Netto verdiende premies	5,2	6,2	8,2	10,0	12,8	13,1	14,4
Betaalde schadebedragen (-)	3,0	3,4	3,8	4,3	4,8	5,4	6,9
Wijziging van de technische voorzieningen (-)	3,6	4,5	7,2	8,3	9,1	7,8	6,4
Premies na verzekeringskosten	-1,4	-1,7	-2,8	-2,7	-1,1	-0,1	1,2
Netto operationele kosten (-)	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1
Resultaten voor beleggingsinkomsten	-2,1	-2,5	-3,6	-3,7	-2,2	-1,2	0,0
Netto beleggingsinkomsten	2,5	3,1	4,7	4,8	3,2	2,0	-0,3
Technisch resultaat leven	0,5	0,7	1,1	1,2	1,0	0,8	-0,2
B. Technische rekening niet-levensverzekeringen							
Netto verdiende premies	6,4	6,5	6,7	7,0	7,3	7,8	8,5
Betaalde schadebedragen (-)	4,1	4,4	4,6	5,0	5,3	5,8	5,9
Wijziging van de technische voorzieningen (-)	1,0	1,0	0,7	0,7	0,6	0,9	0,9
Premies na verzekeringskosten	1,3	1,1	1,4	1,3	1,4	1,2	1,7
Netto operationele kosten (-)	2,1	2,2	2,3	2,4	2,3	2,5	2,7
Resultaten voor beleggingsinkomsten	-0,8	-1,1	-0,9	-1,1	-0,9	-1,4	-1,0
Netto beleggingsinkomsten	1,2	1,6	1,7	1,9	1,5	1,4	0,7
Technisch resultaat niet-leven	0,4	0,5	0,9	0,8	0,6	0,0	-0,3
C. Niet-technische rekening							
Totaal technisch resultaat leven en niet-leven	0,8	1,2	2,0	2,0	1,6	0,8	-0,5
Overige netto beleggingsinkomsten	0,4	0,6	1,8	0,6	0,5	0,6	0,1
Overige en uitzonderlijke resultaten en belastingen	-0,3	-0,1	-0,9	-0,5	-0,3	-0,4	-0,4
Nettoresultaat van het boekjaar	0,9	1,6	2,9	2,0	1,7	1,0	-0,8
p.m. rendement van het eigen vermogen (pct.)	13,4	20,1	34,2	26,9	21,5	12,1	-10,4

(1) Verzekeringsondernemingen gecontroleerd door de CBFA, te weten de verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen met een maatschappelijke zetel buiten de E.E.R.

Bron : CBFA

3.1.6 Solvabiliteit

Tabel 23 : Niveau en samenstelling van de beschikbare solvabiliteitsmarge van de verzekeringsondernemingen ⁽¹⁾

(gegevens op sociale basis; in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Expliciete marge	6929	7983	8361	7717	7953	8555	8238	10143
<i>pct. van de vereiste marge</i>	235	252	242	200	194	197	173	196
Impliciete marge	1798	1900	2664	2585	2894	3454	3853	3302
Deel van de toekomstige winsten ⁽²⁾	922	969	933	1423	1667	1968	1855	1408
Niet-gerealiseerde meerwaarden	876	931	1731	1162	1227	1486	1998	1894
<i>pct. van de vereiste marge</i>	61	60	77	67	71	79	81	64
Totale solvabiliteitsmarge	8727	9884	11025	10302	10847	12008	12091	13445
<i>pct. van de vereiste marge</i>	296	312	319	267	265	276	254	260

(1) Verzekeringsondernemingen gecontroleerd door de CBFA, te weten de verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen met een maatschappelijke zetel buiten de E.E.R.

(2) In levensverzekeringen

Bron : CBFA

3.2 Pensioenfondsen

Tabel 24 : Evolutie van het aantal en het belang van de pensioenfondsen

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Toegelaten pensioenfondsen	321	298	298	301	307	319	330	327
In vereffening gestelde pensioenfondsen	8	9	6	9	5	5	6	3
Totaal aantal pensioenfondsen	329	327	304	310	312	324	336	330
Balanstotaal (in miljarden euro's)	8,9	10,7	12,7	14,4	14,6	14,4	13,5	n.a.
Geïnde premies (in miljarden euro's)	1,5	1,5	1,3	1,2	1,6	1,3	1,9	n.a.

Bron : CBFA

Tabel 25 : Samenstelling van de dekkingswaarden van de pensioenfondsen
(in procenten van het totaal van de dekkingswaarden, tenzij anders vermeld)

	1996	1997	1998	1999 ⁽¹⁾	2000	2001	2002
Obligaties	32,7	29,3	26,7	15,9	16,3	15,5	16,6
Aandelen	20,2	21,0	22,1	24,5	20,5	17,7	14,6
Vastgoed	3,3	3,3	3,1	1,3	1,3	1,2	1,1
Leningen	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3
ICB's	33,9	35,4	38,5	49,2	52,9	55,1	56,2
Andere	9,8	10,9	9,6	9,0	9,0	10,5	11,1
Totaal (in miljarden euro's)	8,8	10,6	12,6	14,3	14,5	14,3	13,4
<i>in pct. van de technische provisies</i>	<i>100,8</i>	<i>100,8</i>	<i>101,0</i>	<i>100,7</i>	<i>100,6</i>	<i>100,1</i>	<i>98,9</i>

(1) Vanaf 1999 werd het rapporteringsschema aangepast waardoor de cijfers vanaf deze periode niet meer volledig vergelijkbaar zijn met die van de voorgaande jaren.

Bron : CBFA

Tabel 26 : Evolutie van de technische provisies en de vermogenspositie van de pensioenfondsen
(in miljarden euro's, tenzij anders vermeld)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Technische provisies voor samengestelde prestaties	5,26	5,95	6,22	7,78	8,35	9,32	10,27
Minimum technische provisies	4,90	5,63	5,94	7,01	8,15	9,12	10,09
Overige provisies	0,36	0,31	0,27	0,78	0,20	0,20	0,18
Provisies voor nog uit te voeren prestaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00
Technische provisies voor de financiering van samen te stellen prestaties	3,47	4,60	6,22	6,41	6,06	4,89	3,24
Totaal beschikbare provisies	8,73	10,55	12,44	14,20	14,41	14,25	13,52
<i>Vermogen in pct. van de provisies voor samengestelde prestaties</i>	<i>165,8</i>	<i>177,5</i>	<i>200,1</i>	<i>182,4</i>	<i>172,5</i>	<i>151,8</i>	<i>128,9</i>

Bron : CBFA

4. OPENBARE UITGIFTEN VAN EFFECTEN

4.1 Openbaar beroep op de primaire kapitaalmarkt

Tabel 27 : Evolutie van de belangrijke componenten van het openbaar beroep op de primaire kapitaalmarkt ⁽¹⁾
(in miljoenen euro's)

	2001	2002	2003
1. Uitgifte van aandelen			
<i>Belgische vennootschappen</i>	188	350	352
<i>Buitenlandse vennootschappen ⁽²⁾</i>	62	123	33
Totaal	250	473	385
2. Uitgifte van warrants op een aandelenindex en op deviezen	0 ^(*)	0 ^(*)	0 ^(*)
3. Uitgifte van schuldinstrumenten			
3.1 Obligaties	64	381	1.229
<i>Belgische vennootschappen</i>	4	8	50
<i>Buitenlandse vennootschappen</i>	60	373	1.179
3.2 Schuldinstrumenten met kapitaalrisico	1.336	1.501	341
<i>Belgische vennootschappen</i>	107	0	0
<i>Buitenlandse vennootschappen</i>	1.229	1.501	341
Totaal	1.400	1.882	1.570
4. Uitgifte van achtergestelde certificaten door kredietinstellingen ⁽³⁾	1.155	52	666
5. Uitgifte van kapitalisatiebons aan toonder	38	0	0
6. Uitgifte van vastgoedcertificaten	0	0	16
7. Uitgifte van rechten van deelneming en aandelen van ICB's			
<i>Belgische instellingen voor collectieve belegging</i>	26.428	18.306	20.325
<i>Buitenlandse instellingen voor collectieve belegging (waarvan Sicav's)</i>	11.132	12.394	12.174
Totaal	(11.081)	(12.079)	(12.142)
8. Uitgifte van obligaties door de Belgische overheid ⁽⁴⁾			
Klassieke overheidsleningen ⁽⁵⁾	0	0	0
Staatsbons	1.042	1.298	1.284
(*) Notering van warrants			
op aandelen	3.684	250	424
op indexen	796	255	138
op deviezen	305	333	298
Totaal	4.785	838	860

(1) Bruto-uitgiften van effecten in België.

(2) De cijfergegevens houden geen rekening met de uitgifte van certificaten die buitenlandse effecten vertegenwoordigen.

(3) Sinds de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, is voor de doorlopende uitgifte van dergelijke certificaten een prospectus vereist.

(4) De middelen ingezameld via OLO's zijn niet in deze tabel opgenomen : op het einde van 2003 werd een bedrag van 23.277 miljoen euro opgehaald.

(5) Inclusief de uitgaven van de regionale overheden.

4.2 Instellingen voor collectieve belegging

Tabel 28 : Instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht
(op het einde van de periode)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Aantal Belgische instellingen einde periode							
Bevek	79	90	96	103	108	108	105
<i>Aantal compartimenten einde periode</i>	636	1.139	1.499	1.851	1.951	1.987	1.252
<i> waarvan monetair</i>							16
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	6	12	12	14	16	16	16
Pensioenspaarfondsen ⁽¹⁾	13	12	12	11	10	10	11
Totaal	98	114	120	128	134	134	132
Vastgoedbevak ⁽²⁾	3	8	13	13	12	11	11
Vennootschappen in schuldvorderingen ⁽³⁾	7	9	9	9	9	10	10
Privak ⁽⁴⁾		1	1	1	2	2	2
Eindtotaal	108	132	143	151	157	157	155
Evolutie van het kapitaal (in miljoenen euro's)							
A. Inventariswaarde einde vorig jaar							
Bevek	17.899,7	26.443,4	42.681,9	60.433,7	72.823,3	77.549,3	68.897,0
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	914,2	865,0	1.056,6	1.948,2	3.010,7	3.342,3	2.887,6
Pensioenspaarfondsen	4.607,3	5.825,2	8.065,1	7.959,9	7.680,3	7.427,7	6.473,0
	23.421,2	33.133,6	51.803,6	70.341,8	83.514,3	88.319,3	78.257,6
<i> waarvan monetair</i>							1.730,0
B. Inschrijvingen							
Bevek	11.590,3	19.205,9	22.931,1	31.704,1	25.118,2	17.359,5	18.898,4
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	143,5	276,6	947,3	1.464,4	832,5	495,1	975,4
Pensioenspaarfondsen	314,5	436,1	402,8	484,0	477,4	451,7	450,8
	12.048,3	19.918,6	24.281,2	33.652,5	26.428,1	18.306,3	20.324,6
<i> waarvan monetair</i>							1.031,6
C. Terugbetalingen							
Bevek	6.177,8	7.954,9	10.831,8	15.730,9	13.738,4	14.077,6	16.135,6
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	257,3	177,3	163,6	356,1	289,5	439,7	423,0
Pensioenspaarfondsen	229,1	317,5	344,4	489,1	504,3	353,8	297,1
	6.664,2	8.449,7	11.339,8	16.576,1	14.532,2	14.871,1	16.855,7
<i> waarvan monetair</i>							724,4
D. Netto inlagen							
Bevek	5.412,5	11.251,0	12.099,3	15.973,2	11.379,8	3.281,9	2.762,8
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	-113,8	99,3	783,7	1.108,3	543,0	55,4	552,4
Pensioenspaarfondsen	85,4	118,6	58,4	-5,1	-26,9	97,9	153,7
D = B - C	5.384,1	11.468,9	12.941,4	17.076,4	11.895,9	3.435,2	3.468,9
<i> waarvan monetair</i>							307,2
E. Kosten							
Bevek	297,7	466,6	639,0	999,6	976,8	902,8	885,9
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	12,1	12,5	11,8	21,8	28,5	18,4	33,2
Pensioenspaarfondsen	58,5	74,9	75,7	63,2	58,3	65,2	69,1
	368,3	554,0	726,5	1.084,6	1.063,6	986,4	988,2
<i> waarvan monetair</i>							14,5
F. Beheerde activa einde periode							
Bevek	23.014,5	37.227,8	54.142,2	75.407,3	83.226,3	79.928,4	70.773,9
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	788,3	951,8	1.828,5	3.034,7	3.525,2	3.379,3	3.406,8
Pensioenspaarfondsen	4.634,2	5.868,9	8.047,8	7.891,6	7.595,1	7.460,4	6.557,6
F = A + D - E	28.437,0	44.048,5	64.018,5	86.333,6	94.346,6	90.768,1	80.738,3
<i> waarvan monetair</i>							2.022,7
G. Inventariswaarde einde periode							
Bevek	26.443,4	42.681,9	60.433,7	72.823,3	77.549,3	68.897,0	74.091,4
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	865,0	1.056,6	1.948,2	3.010,7	3.342,3	2.887,6	3.510,2
Pensioenspaarfondsen	5.825,2	8.065,1	7.959,9	7.680,3	7.427,7	6.473,0	7.447,0
	33.133,6	51.803,6	70.341,8	83.514,3	88.319,3	78.257,6	85.048,6
<i> waarvan monetair</i>							1.886,0
H. Kapitaalverloop							
Bevek	3.428,9	5.454,1	6.291,5	-2.584,0	-5.677,0	-11.031,4	3.317,5
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	76,7	104,8	119,7	-24,0	-182,9	-491,7	103,4
Pensioenspaarfondsen	1.191,0	2.196,2	-87,9	-211,3	-167,4	-987,4	889,4
H = G - F	4.696,6	7.755,1	6.323,3	-2.819,3	-6.027,3	-12.510,5	4.310,3
<i> waarvan monetair</i>							-136,7

(1) Pensioenspaarfondsen erkend met toepassing van het K.B. van 22 december 1986.

(2) Beleggingsvennootschappen die beleggen in vastgoed en die erkend zijn met toepassing van het K.B. van 10 april 1995.

(3) Instellingen voor belegging in schuldvorderingen en die erkend zijn met toepassing van het K.B. van 29 november 1993.

(4) Beleggingsvennootschappen die beleggen in niet-genoteerde vennootschappen en in groei-bedrijven en die erkend zijn met toepassing van het K.B. van 18 april 1997.

(5) De vergelijking met de periode vóór 2000 geeft een gedefileerd beeld, omdat andere criteria zijn gehanteerd. Vanaf oktober 2000 worden immers als gevolg van een gewijzigde administratieve praktijk niet langer alle statutair opgerichte compartimenten, maar enkel nog de werkelijk gecommercialiseerde compartimenten ingeschreven. Dit leidt tot een vermindering van het aantal ingeschreven compartimenten vanaf oktober 2000.

De statutair opgerichte compartimenten van Belgische ICB's die vóór oktober 2000 werden ingeschreven, maar niet gecommercialiseerd, werden in december 2003 daadwerkelijk van de lijst geschrapt.

De niet-gecommercialiseerde compartimenten van buitenlandse ICB's werden sedert eind 2000 geleidelijk aan, in functie van de bijwerking van de dossiers, van de lijst geschrapt.

Tabel 29 : Evolutie van de netto-inlagen bij de buitenlandse instellingen voor collectieve belegging waarvan de aandelen en rechten van deelneming openbaar in België worden uitgegeven
(gegevens op het einde van de periode)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Aantal instellingen						
per juridische vorm						
Sicav's	177	178	188	198	194	197
Beleggingsfondsen	73	79	76	76	70	70
	250	257	264	274	264	267
<i>Aantal compartimenten einde periode</i>	1.487	1.721	1.901	2.029	2.036	2.067
per categorie						
Instellingen met paspoort ICBE	206	219	227	239	230	218
<i>compartimenten</i>	1.282	1.530	1.732	1.880	1.891	1.925
Instellingen zonder paspoort ICBE	44	38	37	35	34	49
<i>compartimenten</i>	205	191	169	149	145	142
	250	257	264	274	264	267
Netto-inlagen (in miljoenen euro's)						
Inschrijvingen in België						
Sicav's	10.691,2	12.950,7	14.474,1	11.081,5	12.078,7	12.141,7
Beleggingsfondsen	108,6	188,0	116,7	51,3	315,0	32,7
	10.799,8	13.138,7	14.590,8	11.132,8	12.393,7	12.174,4
Terugbetalingen in België						
Sicav's	9.149,4	9.664,8	15.351,0	11.257,8	11.407,8	11.886,0
Beleggingsfondsen	90,4	113,1	103,1	41,5	173,5	53,0
	9.239,8	9.777,9	15.454,1	11.299,3	11.581,3	11.939,0
Netto-inlagen in België						
Sicav's	1.541,8	3.285,9	-876,9	-176,3	670,9	255,7
Beleggingsfondsen	18,2	74,9	13,6	9,8	141,5	-20,3
	1.560,0	3.360,8	-863,3	-166,5	812,4	235,4

Bron : CBFA

Tabel 30 : In België verdeelde instellingen voor collectieve belegging, volgens beleggingsstrategie
(in miljarden euro's)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Obligaties	24,35	27,50	30,63	30,25	29,88	32,83	31,22	31,73
Beleggingen met middellange looptijd	2,62	1,83	1,41	1,34	1,04	1,44	1,75	1,89
Monetaire beleggingen	8,00	6,15	4,86	4,56	3,80	5,03	6,29	5,71
Aandelen	6,56	10,44	18,55	31,98	40,26	37,36	24,71	26,72
Index met kapitaalbescherming	4,01	9,95	19,77	27,01	27,63	29,20	31,77	35,90
Gemengde	4,81	7,33	12,30	17,76	24,65	27,00	21,95	22,85
Pensioenspaarfondsen	4,60	5,81	7,98	7,95	7,68	7,41	6,40	7,42
Vastgoed	0,90	1,17	2,35	3,14	3,05	3,27	3,39	3,85
Privak	0,00	0,00	0,06	0,05	0,13	0,13	0,07	0,08
Diversen	0,01	0,01	0,03	0,04	0,10	0,03	0,02	0,02
Totaal	55,86	70,19	97,94	124,08	138,22	143,70	127,57	136,17

Bron : BVICB